

VEILEDER

**Kriterier for
vurdering av
vedlegg II-tiltak
Forskriftens
§§ 4 og 7**

KONSEKVENsutredninger

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
INNLEDNING	3
SAKSBEHANDLING FOR VEDLEGG II-SAKER	4
§4 KRITERIER FOR KRAV OM KONSEKVENsutREDNING FOR VEDLEGG II-TILTAK	7
§4.1 Områder og objekter som er vernet	7
§ 4.1.a Vern etter plan- og bygningsloven	9
§ 4.1.b Vern etter naturvernloven	10
§ 4.1.c Vern etter viltloven	11
§ 4.1.d Vern etter lakse- og innlandsfiskloven	12
§ 4.1.e Kjente automatisk fredete kulturminner	13
§ 4.1.f Potensiale for automatisk fredete kulturminner	13
§ 4.1.g Fredete kulturminner	19
§ 4.1.h Midlertidig eller foreslått fredete kulturminner	19
§ 4.1.i Administrativt fredete bygninger	20
§4.2 Områder og objekter omfattet av nasjonale planer for vern	22
§ 4.2.a Landsplan for nasjonalparker	22
§ 4.2.b Inngrepsfrie naturområder	24
§ 4.2.c Rødlistearter	27
§ 4.2.d Verdifulle kulturlandskap	28
§ 4.2.e Landsplan for kulturminner langs kysten	29
§ 4.1.f Verneplan for tekniske og industrielle kulturminner	29
§4.3 Viktige friluftsområder og grøntstruktur i tettbygd strøk	30
§ 4.3.a Friområder etter plan- og bygningsloven	30
§ 4.3.b Områder båndlagt til friluftsmål	30
§ 4.3.c Bymarker	31
§ 4.3.d Offentlig ervervede friluftsområde	32
§ 4.3.e Friluftsmark	32
§ 4.3.f 100 meters-beltet langs vassdrag	33
§4.4 Områder omfattet av rikspolitiske retningslinjer (RPR)	34
§ 4.4.a RPR for Oslofjorden	34
§ 4.4.b RPR for vernede vassdrag	34
§ 4.4.c RPR for areal- og transportplanlegging (ATP)	36
§4.5 Vesentlig forurensning	39
§ 4.5.a Luftforurensning	40
§ 4.5.b Vannforurensning	42
§ 4.5.c Støy	44
§ 4.5.d Grunnforurensning	47
SJEKKLISTE FOR TILTAKSHAVERE	48

FORORD

Formål med

konsekvensutredninger er å klargjøre virkningene av tiltak som kan få vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn. Konsekvensutredninger (KU) skal sikre at disse virkningene bli tatt i betraktning under planlegging av tiltaket, og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket kan gjennomføres.

Forskriftens § 4 inneholder kriteriene for når et tiltak som fremgår av Vedlegg II skal konsekvensutredes.

Bestemmelsene om konsekvensutredninger (KU) i plan- og bygningsloven er revidert med virkning fra 1997.

En nærmere beskrivelse av bestemmelsene om konsekvensutredninger fremgår av rundskriv T-1/97 og brosjyre T-1173. Lov og forskrift er utgitt i eget særtrykk, T-1169.

Det reviderte regelverket inneholder to vedlegg (I og II) med liste over tiltak. Tiltak som fremgår av vedlegg I skal alltid meldes og konsekvensutredes. Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal alltid vurderes i forhold til kriteriene i forskriftens § 4. Dersom tiltaket faller inn under ett eller flere av kriteriene i § 4, skal tiltaket meldes og konsekvensutredes.

Behandlingen skal skje samordnet med behandling av saken etter planbestemmelsene i plan- og bygningsloven eller særlover.

I samsvar med rundskriv T-1/97 er det med dette utarbeidet en egen veileder for behandlingen av Vedlegg II-tiltakene etter forskriftens § 4. Veilederen er utarbeidet av Direktortatet for naturforvaltning, Statens forurensingstilsyn og Riksantikvaren i samarbeid med Miljøverndepartementet.

Kriteriene i forskriftens §4 er forankret i vedtatte lover og forskrifter, stortingsmeldinger og retningslinjer. Kriteriene i forskriften forholder seg til det de dokumenter som det er referert til i den gjeldende forskriften.

I løpet av 1998 vil forskriften bli endret slik at også jordvern blir et av kriteriene i §4. Det vil bli utarbeidet eget veiledningsmateriale for dette.

Hele forskriften skal tas opp til ny revisjon innen år 2000. Samtlige kriterier i forskriftens § 4 vil bli vurdert, bl.a på bakgrunn av evaluering av praktiseringen. En vil samtidig vurdere hvilke dokumenter kriteriene skal referere til, herunder gjøre nødvendige oppdateringer der det har skjedd endringer i dokumentene siden forskriften trådte i kraft (feks. i tilfeller der retningslinjer er revidert).

INNLEDNING

Formålet med denne veilederen er å konkretisere hva tiltakshaver, ansvarlig myndighet og regional miljøvernmyndighet bør gjøre for å få avklart om et vedlegg-II tiltak skal konsekvensutredes, jf forskriftens § 3, § 4 og § 7.

Veilederen skal bidra til at tiltakshavere, utbyggere, ansvarlig myndighet og berørte parter har en felles forståelse av de begreper og formuleringer som er brukt. Den viser hvor nødvendig informasjon kan innhentes. Veilederen skal gi enkle retningslinjer for hvordan skjønn skal utøves, der forskriften legger opp til det.

Det er grunn til å presisere at det er ordlyden under den enkelte bokstav i § 4 i forskriften og veiledningen knyttet til denne som gjelder, og ikke overskriften til kriteriet.

Veilederen er oppbygd som et oppslagsverk der det ikke skal være en forutsetning at en leser alt. En kan slå opp på det enkelte kriteriet, jf innholdsfortegnelsen.

Målgruppe for veilederen er i første rekke tiltakshaver, ansvarlig myndighet, fylkesmannens miljøvern-avdeling, fylkeskommunens kulturminneforvaltning og Samisk kulturminneråd. Veilederen vil være nyttig i fylkesmannens og fylkeskommunenes oppgaver som veiledere overfor kommunene.

Denne veilederen er ikke uttømmende. Utbygger bør derfor så tidlig som mulig søke kontakt og samarbeid med ansvarlig myndighet og regionale miljøvernmyndigheter.

Det er et overordnet mål at de ulike aktørene blir informert tidligst mulig under planleggingen av et tiltak. Informasjonen i denne tidligfasen følger av forskriften og skal baseres på allerede kjent kunnskap. Informasjonen mellom aktørene skal skje skriftlig.

SAKSBEHANDLING FOR VEDLEGG II-SAKER, JF § 4 OG § 7

Tiltak som framgår av Vedlegg II

For tiltak som framgår av Vedlegg II skal tiltakshaver utarbeide melding og konsekvensutredning dersom tiltake faller inn under ett eller flere av kriteriene i forskriftens § 4.

For nærmere omtale av oppfangingskriteriene i vedlegg II vises det til rundskriv T-1/97 kap. A3.2.

KU-forskriftens § 7, 4. ledd

Ansvarlig myndighet skal innhente uttalelse fra miljøvernmyndighetene før det tas stilling til om tiltaket skal konsekvensutredes eller ikke. Med miljøvernmyndighetene menes fylkesmannen som miljøvernmyndighet og fylkeskommunen som kulturminnemyndighet. For tiltak som kan berøre samiske kulturminne-interesser, skal det innhentes uttalelse fra Samisk kulturminneråd.

Avklaring av om et tiltak på Vedlegg II skal konsekvensutredes

(jf rundskriv T-1/97, kap. A3.2).

Dersom et tiltak faller inn under Vedlegg II, skal tiltakshaver så tidlig som mulig under planleggingen gi ansvarlig myndighet følgende opplysninger i form av et enkelt brev (se Sjekkliste som finnes i vedlegg):

- hvilken tiltakstype i Vedlegg II tiltaket sorterer inn under
- tiltakets størrelse og arealbruk
- forventet type og mengde utslipp
- planlagte lokaliseringalternativer angitt på kart
- på bakgrunn av kjent kunnskap, tiltakshavers vurdering av om tiltaket faller inn under ett eller flere av kriteriene i § 4.

Flere av kriteriene baseres på vurderinger som krever godt kartgrunnlag. Dette, og en god beskrivelse av tiltakets egenskaper og mulige virkninger, er en forutsetning for effektiv behandling hos de ulike myndigheter. Planlagte lokaliseringalternativer bør framgå på kart i en hensiktsmessig målestokk som gir en tydelig presentasjon av lokaliseringen. Det kan variere hvilket kartgrunnlag som er tilgjengelig. Det bør ha en målestokk på minimum 1:50 000. Kartet bør også vise planstatus for de ulike områdene. Et slikt kartmateriale fåes hos kommunen. Brukes kart i større målestokk, f.eks 1:5 000, må det legges ved et kart i målestokk 1:50 000 som viser lokalisering av tiltaket med eventuelle alternativer.

Ansvarlig myndighet gjør, på bakgrunn av brevet fra tiltakshaver og kunnskap som er kjent for ansvarlig myndighet, en foreløpig vurdering av om tiltaket faller inn under kriteriene i § 4. Ansvarlig myndighet oversender vurderingen og tiltakshavers opplysninger til regionale miljøvernmyndigheter for uttalelse. For tiltak hvor ansvarlig myndighet er en annen enn planmyndigheten, skal vertskommunen gis mulighet til å uttale seg. Med regionale miljøvernmyndigheter menes fylkesmannen som miljøvernmyndighet og fylkeskommunen

som kulturminnemyndighet. For tiltak som berører samiske kulturminneinteresser, skal ansvarlig myndighet innhente uttalelse fra Samisk kulturminneråd i den aktuelle regionen.

Regionale miljøvernmyndigheter, eventuelt Samisk kulturminneråd i den aktuelle regionen og vertskommunen, skal avgi uttalelse på bakgrunn av kjent kunnskap om hvorvidt tiltaket faller inn under kriteriene i §4. Vurderingen skal formidles skriftlig til ansvarlig myndighet innen fastsatt frist. Fristen avklares mellom ansvarlig myndighet og miljøvernmyndighetene. Fristen skal normalt ikke være kortere enn 2 uker. Det er mulig å avtale kortere og lengre frist (jf §12 i forskriften).

De regionale miljøvernmyndighetene skal ta faglig stilling til om tiltaket skal konsekvensutredes eller ikke i henhold til kriteriene i forskriftens § 4 og avgi uttalelse til ansvarlig myndighet vedrørende dette.

Dersom tiltaket faller inn under ett eller flere av kriteriene, må tiltakshaver utarbeide melding og konsekvensutredning.

Ansvarlig myndighet avgjør på grunnlag av forhåndsopplysningene fra tiltakshaver og høringsuttalelsene fra regionale miljøvernmyndigheter om tiltaket faller inn under ett eller flere av kriteriene i § 4.

Selv om kravet om konsekvensutredning for et Vedlegg II - tiltak kun er utløst av ett kriterium i forskriftens §4, må konsekvensutredningen svare på samtlige forhold i Vedlegg IV, så fremt dette er fastsatt i utredningsprogrammet. Omfanget av tema og problemstillinger som skal beskrives, vil variere. I noen saker vil konsekvensutredningen kun være konsentrert om et fåtall problemstillinger.

Dersom tiltaket ikke faller inn under noen av kriteriene, avsluttes behandlingen etter konsekvensutredningsbestemmelsene.

Selv om vurderingene i forhold til § 4 ikke fører til at det stilles krav om konsekvensutredning, vil de miljøfaglige innspill kunne være av stor betydning for videre planlegging og saksgang. Ansvarlig myndighet skal i dette tilfellet påse at begrunnelsen for avgjørelsen og innholdet i de innhentede uttalelsene fra regionale miljøvernmyndigheter og evt. Samisk kulturminneråd, framgår av søknaden eller planforslaget når disse sendes på høring eller legges ut til offentlig ettersyn.

Endelig avgjørelse skal formidles fra ansvarlig myndighet til tiltakshaver i form av et brev. Brevet skal sendes i kopi til miljøvernmyndighetene.

Nærmere om konflikt se Rundskriv T- 1/97 kap. A14, side 34.

Definisjon av tiltak

I vurderingen av tiltaket inkluderes også nødvendig tilhørende virksomhet. Ved vurderingen av utredningsplikt etter § 4 tas det utgangspunkt i tiltakshavers forhåndsopplysninger. Dersom avbøtende tiltak er en klart definert del av tiltaket, og det er helt uaktuelt å gjennomføre tiltaket uten disse, skjer vurderingen etter § 4 med bakgrunn i at avbøtende tiltak blir gjennomført.

§ 4

KRITERIER FOR KRAV OM KONSEKVENsutREDNING FOR VEDLEGG II-TILTAK

§ 4.1

Generelt

For tiltak som framgår av Vedlegg II skal tiltakshaver utarbeide melding og konsekvensutredning dersom tiltake faller inn under ett eller flere av kriteriene i forskriftens § 4.

§ 4.1

Områder og objekter som er vernet

Generelt

Kriteriene i § 4.1 omhandler områder eller objekter som er sikret gjennom reguleringsplan, eller er vernet/fredet eller inne i en verneprosess etter naturvernloven, kulturminneloven, viltloven og laks- og innlandsfiskloven.

Omfanget av kriteriet i § 4.1

Dette er:

- områder som etter **Plan- og bygningsloven** er regulert til naturvern- og kulturminneformål
- naturområder som etter **naturvernloven** er vernet som nasjonalparker eller landskapsvern-områder, fredet som naturreservater eller naturminner, eller der det er gitt særskilte bestemmelser om fredninger av planter eller dyr
- områder som etter **viltloven** og **laks- og innlandsfiskloven** er vernet som spesielt viktige biotoper.
- områder eller objekter som etter **kulturminneloven** er fredet som følge av sin kulturhistoriske eller arkitektoniske verdi. Det omfatter bl.a. bygninger, anlegg, parker, offentlige minnesmerker, områder rundt et fredet kulturminne, eller rundt skipsfunn eldre enn 100 år. Det omfatter også kulturmiljøer.
- Kulturminner fra før år 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år. Disse er automatisk fredete etter kulturminneloven. Skipsfunn eldre enn 100 år er sikret gjennom statens eiendomsrett til slike funn.

Ved forhåndsvurderinger etter § 4 skal det vurderes om tiltaket og tilhørende virksomhet vil falle inn under de aktuelle kriteriene som er nærmere forklart under bokstavpunktene nedenfor.

To forhold er avgjørende for om tiltaket faller inn under kriteriene i § 4.1:

§ 4.1

Naturvernloven

§ 18 nr 1

Kunngjøring

«Når et arbeid med vern etter denne lov starter opp skal det tas kontakt med berørte fylkeskommuner og kommuner.

Vernemyndigheten skal kunngjøre en melding, som regel i minst 2 aviser som er alminnelig lest på stedet.

På et tidlig tidspunkt skal det søkes samarbeid med offentlige myndigheter, organisasjoner mv. som har særlig interesse i tiltaket.»

Kulturminneloven

§ 22.1

Regler for saksbehandling

Når et arbeid med fredning etter denne lov starter opp, skal det tas kontakt med berørte kommuner for å drøfte avgrensning av området, innhold i fredningsbestemmelser og spørsmål for øvrig av betydning for kommunens og fylkeskommunens planarbeid.

Fredningsmyndigheten skal kunngjøre en melding, som regel i minst 2 aviser som er alminnelig lest på stedet, der det gjøres rede for det påtenkte fredningstiltaket og de følger det antas å få. Såvidt mulig bør grunneiere og rettighetshavere underrettes ved brev og gis en rimelig frist for å komme med merknader før forslag utformes.

Lokalisert innenfor

Tiltaket eller deler av tiltaket planlegges fysisk innenfor grense for objekt eller område nevnt i kriteriet.

Direkte konflikt

Med direkte konflikt menes med § 4.1. e, og f, at tiltaket foreslås lokalisert slik at det vil komme i direkte konflikt med fredningsformål knyttet til kjente automatisk fredete kulturminner eller områder med høyt potensiale for funn av slike.

Direkte konflikter må vurderes. Eksempler på ulike typer konflikter er vist i lista under:

Eksempler på

Direkte konflikter

- Endring i grunnvannstand (grunn/undergrunnsarbeider).
- Rystelser (sprengningsarbeid eller tungtransport).
- Utslipp: forurensing over/under bakken (transportanlegg og industri).
- Støy: luftbåren/struktur (transportanlegg/ trafikk).
- Nedsatt miljøkvalitet: opplevelsesverdi/forslumming (støy, barriere mv.).
- Barriereeffekter: funksjonelle/ visuelle (transportanlegg).
- Slitasje (økt menneskelig aktivitet/turisme/økt tilgjengelighet).

Midlertidig vernet

For enkelte verneverdige områder eller objekter, hvor verneverdiene står i fare, kan miljøvernmyndigheten (Direktoratet for naturforvaltning eller Riksantikvaren/fylkeskommunen som kulturminnemyndighet) gjøre vedtak om midlertidig vern/fredning. Aktuelt i forbindelse med bokstavene b, c, d og h.

Kunngjorte verneforslag og planforslag

Kriteriene i a, b, c, d, g og h gjelder forslag til vern/fredning fra det tidspunkt de er kunngjort, dvs. varsel om oppstart av verneplanarbeid er kunngjort i 2 aviser (jf Naturvernlovens §18.1, kulturminnelovens § 22.1 og pbl § 27-1 andre ledd).

§ 4.1 a

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Områder for bevaring av kulturminner eller naturvernområder avsatt i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr 77 § 25 nr 6, eller dersom planarbeid er kunngjort etter plan- og bygningslovens § 27-1 nr 1 annet ledd første punktum.

Plan- og bygningsloven PBL

Reguleringsformål

§ 25 nr 6

I reguleringsplanen avsettes i nødvendig utstrekning:
6. Spesialområder

Kriteriet gjelder vedtatte reguleringsplaner med spesialområde der formålet er bevaring av natur og kulturminner. Kriteriet gjelder også der arbeid med slike planer er startet, dvs. at verneplanarbeidet er kunngjort oppstartet etter PBL. Reguleringsformålet vil være angitt i innledende paragrafer til reguleringsbestemmelsene eller i planbeskrivelsen.

§ 27-1 nr 1 andre ledd

Det faste utvalget for plansaker skal, når et område tas opp til regulering, sørge for at det blir kunngjort en melding om dette, som regel i minst 2 aviser som er alminnelig lest på stedet.

Direkte konflikt:

Begrepet omfatter tiltak lokalisert i nærheten av områder eller objekter slik at virkningene av tiltaket kommer i konflikt med det spesifikke formålet med reguleringen .

Eksempel:
Se eks. side 10.

Informasjon fåes fra:

Informasjon knyttet til dette kriteriet framgår av kommunale plankart med bestemmelser. Kunnskap om slike områder fåes hos kommunen.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet, fylkeskommunen som kulturminnemyndighet og eventuelt Samisk kulturminneråd har ansvar for å gi uttalelse til dette kriteriet.

§ 4.1 b

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Områder vernet etter naturvernloven av 19. juni 1970 nr. 63 kap. II eller III, eller midlertidig vernet etter naturvernlovens § 18 nr 4, eller som inngår i forslag til vern kunngjort i medhold av naturvernlovens § 18 nr 1;

Naturvernloven § 18 nr 4

Departementet (Miljøvern-
departementet) kan på forhånd
treffe vedtak om midlertidig vern
inntil saken er avgjort.

For områder som er vernet, midlertidig eller foreslått vernet, se side 8.

Direkte konflikt:

Begrepet omfatter tiltak lokalisert i nærheten av områder eller objekter slik at virkningene av tiltaket kommer i konflikt med det spesifikke formålet med vernet.

Eksempel:

Virkningene av ulike tiltak har ofte effekt ut over tiltakets arealgrenser. Slik vil f.eks utbygging nær opp til et våtmarks-område kunne føre til endret grunnvannsnivå ut over tiltaksområdet og kan følgelig være direkte i konflikt med verneverdier uten at det nødvendigvis krysser grensene til et slik verneområde rent fysisk. Tiltak som medfører støy vil også kunne ha virkninger for dyreliv og friluftsliv i nærliggende områder.

Bygging av hytter, veg o.l. i randsonen vil i betydelig grad kunne redusere verneformålet innenfor verneområdet. I tillegg kommer at en ikke ønsker at verneområdene skal fremstå som isolerte «øyer», men at områdene rundt til en viss grad kan fungere som buffersoner for verneområdet.

I utgangspunktet er adgangen til å iverksette tiltak innenfor verneområdet regulert i verneforskriften. Verneforskriftene gjelder kun innenfor verneområdet. Dersom tiltaket er forbudt etter forskriftene, kan en søke forvaltningsmyndigheten om dispensasjon. Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon, vil det sentrale være om tiltaket vil være i strid med verneformålet. Verneformålet er angitt i forskriftene for det enkelte området eller objektet. Forvaltningsmyndigheten kan innvilge en søknad om dispensasjon helt eller delvis, og det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Der hvor det iverksettes tiltak i verneområdenes randsoner, vil dette kunne komme direkte i konflikt med det spesifikke formålet med vernet, (se eksempel ovenfor).

Naturvernloven**§ 18 nr 1****Kunngjøring**

«Når et arbeid med vern etter denne lov starter opp skal det tas kontakt med berørte fylkeskommuner og kommuner.

Vernemyndigheten skal kunngjøre en melding, som regel i minst 2 aviser som er alminnelig lest på stedet.

På et tidlig tidspunkt skal det søkes samarbeid med offentlige myndigheter, organisasjoner mv. som har særlig interesse i tiltaket.»

Midlertidig, foreslått vernet eller inngår i forslag som er kunngjort:

Kriteriet dekker som følge av forskriftens definisjon også de områdene hvor verneplaner etter naturvernloven er startet opp, men ikke avsluttet. For disse er ikke de endelige områdegrensene for verneforslaget fastsatt. I arbeidet med verneplaner er et sentralt formål å fastsette grensene gjennom avveining av formålet for vern og øvrige bruksinteresser. Inntil endelige grenser er fastsatt, vil det i tråd med «føre-var»-prinsippet være naturlig å forholde seg til de ytre arbeidsgrensene som er valgt.

Et område regnes som foreslått vernet når verneplanarbeidet er kunngjort i henhold til § 18 nr 1 i naturvernloven, (se side 8 for nærmere omtale).

Myndigheten til å treffe vedtak om midlertidig vern, er delegert fra Miljøverndepartementet til Direktoratet for naturforvaltning. Midlertidig vern innføres dersom det er fare for ødeleggelse av verneverdiene i områder som er aktuelle for vern etter naturvernloven. Formålet med det midlertidige vernet er således å sikre verneverdiene mot uheldige inngrep inntil spørsmålet om varig vern er avklart.

Omfanget

av slikt vern vil generelt sett være svært begrenset. Pr. 1.10.97 var totalt 42 områder midlertidig vernet etter naturvernloven.

Informasjon fåes fra:

Opplysninger om områder vernet etter naturvernloven fremgår av DN-rapport 1995-3 Naturvernområder i Norge 1911-1994. For øvrig finnes denne informasjonen kartfestet i naturbasen hos fylkesmannens miljøvernavdeling. Verneforskriftene for de enkelte områdene eller objektene finnes også her.

Verneforskriftene etter naturvernloven er tinglyst på de eiendommene som er omfattet av vernet. Vernede områder skal også være inntegnet på kommuneplanens arealdel.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å gi uttalelse til dette kriteriet.

VERN ETTER VILTLOVEN

§ 4.1 c

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Områder vernet eller midlertidig vernet etter viltloven av 29. mai 1981 nr 38 kap. § 7 annet ledd, eller som inngår i forslag til vern kunngjort i medhold av naturvernlovens § 18 nr 1.

VERN ETTER LAKSE- OG INNLANDSFISKLOVEN

§ 4.1 d

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Områder vernet eller midlertidig vernet etter lakse- og innlandsfiskloven av 15. mai 1992 nr 47 § 7 annet ledd, eller som inngår i forslag til vern kunngjort i medhold av naturvernlovens § 18 nr 1.

Forvaltningen av områder som er viktige for vilt baseres i hovedsak på viltkart utarbeidet av kommunene i samarbeid med fylkesmannen. Dette kartgrunnlaget inneholder data om viktige leveområder og trekkveger som skal ligge som grunn for kommunenes arealplanlegging etter plan og bygningsloven.

Viltloven

§ 7 Andre ledd

I områder som har særlig verdi for viltet, kan Kongen fastsette forbud mot anlegg, bygging og annen virksomhet, herunder ferdsel, dersom dette er nødvendig for å bevare viltets livsmiljø.

I enkelte tilfeller blir konfliktene mellom viltets livsmiljø (biotop) og den øvrige arealbruken så store at det blir nødvendig å gå inn og verne midlertidig etter viltlovens § 7, 2. ledd (jf naturvernloven § 18). Det føres en relativt restriktiv praksis når det gjelder innføring av midlertidig vern og denne verneformen er kun brukt i noen få tilfeller.

Lov om laksefisk og innlandsfisk

§ 7 Andre ledd

I områder som har særlig verdi for fisken, kan Kongen fastsette forbud mot anlegg, bygging og annen virksomhet, herunder ferdsel, dersom dette er nødvendig for å bevare fiskens livsmiljø.

Lakse- og innlandsfisklovens § 7, 2. ledd om biotopvern kan nyttes i samme tilfeller som viltloven, men denne er så langt ikke benyttet. Laksefisken er hovedsakelig vernet gjennom andre tiltak etter lakse- og innlandsfiskloven bla. gjennom munningsfredninger, begrenset fiske i perioder mv.

Direkte konflikt:

Begrepet omfatter tiltak lokalisert i nærheten av områder eller objekter slik at virkningene av tiltaket kommer i konflikt med det spesifikke formålet med vernet.

Eksempel:

Se eks. side 10.

Vedtatt om midlertidig vern etter disse to lovene fattes av Miljøverndepartementet.

Omfanget

av områder vedtatt vernet etter viltloven og laks- og innlandsfiskloven er svært få. Pr. 1.1.1996 er det kun 4 områder som er vernet etter viltloven. Det er pr. i dag ingen områder vernet etter laks- og innlandsfiskloven.

Informasjon fåes fra:

Verneplanarbeid etter naturvernloven, lakse- og innlandsfiskeloven og viltloven administreres av fylkesmannens miljøvernnavdeling og finnes kartfestet. Verneområdene framgår av Naturbasen som drives av miljøvernnavdelingen hos fylkesmannen. Kommunen har ofte også kunnskap om slike områder. Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

KJENTE AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER

§ 4.1. e

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Kjente automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven av 9. juni 1978 nr 50 § 4 med sikringssone etter § 6, dersom kulturminnemyndigheten kan godtgjøre at kulturminnene inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde;

og

POTENSIALE FOR AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER

§ 4.1. f

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Områder der kulturminnemyndighetene kan godtgjøre et høyt potensiale for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner etter kulturminnelovens § 4 og § 6 som inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde;

Kulturminneloven**§ 3 Forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner**

Ingen må - uten at det er lovlig etter § 8 - sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje.

Kulturminnemyndighetene skal i sine vurderinger ta stilling til om et foreslått tiltak «er lokalisert innenfor» eller «kommer i direkte konflikt med» automatisk fredete kulturminner nevnt under punktene e) og f), om berørt kulturmiljø som disse inngår i har «stor tidsdybde», og om det i berørt område er et «høyt potensiale for funn» av ukjente automatisk fredete kulturminner jf punkt f).

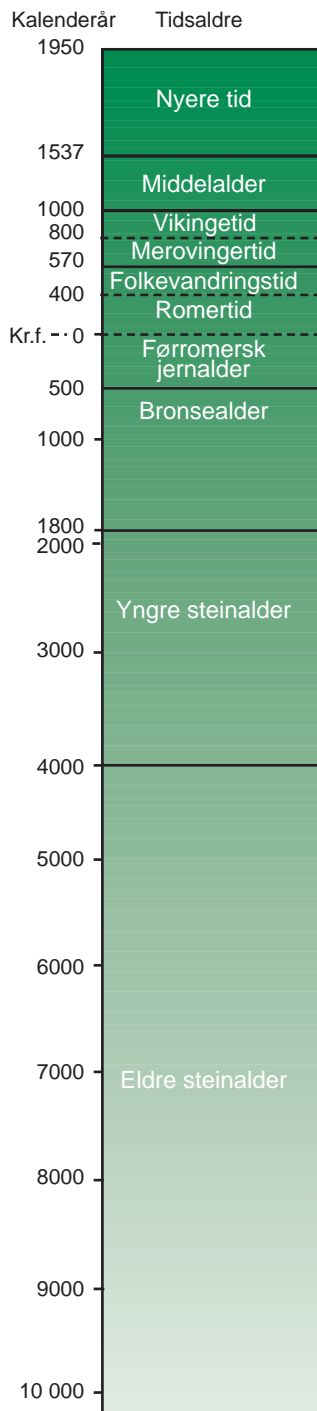
De kulturminnefaglige vurderingene skal gjøres på grunnlag av eksisterende kunnskap. Dersom det er ønskelig med befarung, kan dette gjøres innenfor avtalte tidsfrister. En evt. befarung i denne fasen innebærer ikke at det skal gjøres grundigere undersøkelser som prøve-stikking osv. Det er i denne fasen heller ikke grunnlag for å avvente barmarksforhold før befarung kan foretas. Søknad om utsettelse av uttalefrist etter kulturminneloven § 9, 2. ledd er ikke relevant her.

§ 4.1

Kulturminneloven

§ 2 Kulturmiljø:

Med kulturmiljø menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

Figur 1: Tidsakse, kulturminner

I direkte konflikt med

Med «direkte konflikt» menes etter § 4.1 e og f) i forskriften at tiltaket vil komme i direkte konflikt med kulturminner/kulturmiljøer, eller at lokaliseres i nærheten av kulturminner/kulturmiljøer på en slik måte at tiltaket kommer i direkte konflikt med de spesifikke verneformålene.

Ved forhåndsvurderinger etter § 4.1. skal det vurderes om tiltaket med tilhørende virksomhet vil kunne komme i konflikt med frednings-formålet knyttet til kjente automatisk fredete kulturminner (§ 4.1.e) eller områder med høyt potensiale for funn av automatisk fredete kulturminner (§ 4.1.f). Siden det ofte er vanskelig å si akkurat hvor grensene for et potensielt funnområde går, vil avgrensingen av konflikt-området måtte være videre for § 4.1.f enn for § 4.1.e. (Eksempler på ulike typer konflikter er opplistet på side 8. Listen er ikke uttømmende).

Kulturmiljø med stor tidsdybde

For at konsekvensutredning skal kunne utløses etter § 4.1.e eller f, må kulturminner eller områder med høyt potensiale for funn inngå i et kulturmiljø med stor tidsdybde.

Kulturmiljøet er en syntese av naturgrunnlaget og menneskets påvirkning av det. Når kulturmiljøet skal beskrives og vurderes, er det et sammensatt sett av verdier som må veies opp mot hverandre. I definisjonen av kulturmiljøet i forskriftens § 4.1.e og f er det lagt vekt på verdikriterier knyttet til tidsaspektet; kulturminnene skal inngå i et kulturmiljø med stor tidsdybde.

Definisjon av kulturmiljø med stor tidsdybde

Et kulturmiljø har stor tidsdybde når det:

1. Inneholder kulturminner fra flere tidsperioder og representerer forskjellige former for ressursutnyttelse og/eller kulturuttrykk, eller
2. Inneholder kulturminner som henger nøye sammen med den historiske landskapsutviklingen, eller
3. Inneholder kulturminner og kulturuttrykk som representerer en stor grad av kontinuitet gjennom kronologiske perioder.

Utdyping av

Stor tidsdybde,

jf definisjon ovenfor:

1. Begrepet tidsdybde er her knyttet til historisk variasjon og historisk kontinuitet, hvor hendelser og objekter er plassert kronologisk i forhold til hverandre, jf. steinalder, bronsealder/tidlig metalltid, jernalder, middelalder, nyere tid. Kulturminner fra ulike perioder skilles fra hverandre etter kriterier som geografisk lokalisering, form, konstruksjon, innhold mm. Kulturmiljøet må inneholde kulturminner fra minst to tidsperioder, nyere tid, kan inngå som en av periodene. Kulturminner fra nyere tid som inngår må forutsettes å ha verdi.
2. Begrepet tidsdybde knyttes her til kulturminnenes organisering i landskapet, feks. der landhevingen etter siste istid sammen med et vedvarende ønske om å bo nær sjøen har resultert i at bosetnings-sporene ligger på suksessivt eldre strandvoller og strandterasser oppover i terrenget.

3. Tidsdybdebegrepet kan også knyttes til historiske hendelser, tro og tradisjon og til situasjoner der kulturuttrykk vedlikeholdes eller i liten grad endres gjennom flere tidsperioder. Eksempel på dette er naturformasjoner, trær, kilder, enkelte samiske urgravfelt og andre gravfelt, der sammenhengende bruk over lang tid er kjent.

Godtgjøring av stor tidsdybde (§ 4.1. e og f)

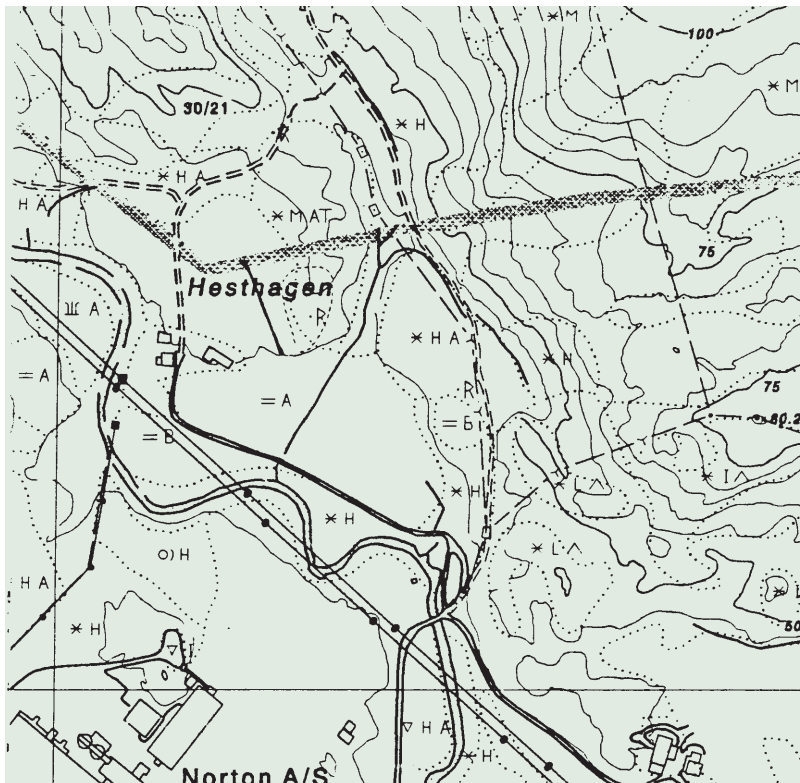
Kulturminnemyndighetene skal godtgjøre at et kulturmiljø oppfyller tidsdybdekriteriene.

Kulturmiljøer som finnes der det planlegges tiltak, skal beskrives av kulturminnemyndighetene i henhold til kriteriene. Kjente automatisk fredete kulturminner skal være registrert i registeret for faste fornminner og framgå av økonomisk kartverk (ØK), eller være tilgjengelig i offentlige arkiver. Eventuelle nye registreringer må dokumenteres på tilsvarende måte.

Eksempel på kulturmiljø med stor tidsdybde etter 1.ledd i definisjonen:

Hesthagen Lillesand kommune.

- Området begrenses av elven i vest, bratte fjellknauser i øst og lavbonitetsområde i syd.
- Innenfor området ligger det 4 gravhauger fra jernalderen, 2 tett sammen og én i hver ytterkant av den dyrkbare marken. Disse markerer trolig ytterkantene av jernalderens bosetningsområde. Gravminnene ligger langs drifteveg nordøst for Hesthagen.
- På en liten terrasse, like ved de 2 gravhaugene, ble det på 1700-tallet anlagt en husmannsplass under prestegården ikke langt unna. Fraflyttet sent på 1900-tallet. Husene sto fremdeles i 1993.

Figur 2: Hesthagen, Lillesand kommune. (Utsnitt av økonomisk kartverk)

Definisjon av høyt potensiale for funn

Høyt potensiale for funn er forekomst av en eller flere erkjente landskaps-, natur- eller kulturbaserte egenskaper (lokaliseringsfaktorer) innenfor et avgrenset geografisk område. (Lavt potensiale for funn er sammenhenger der en slik forekomst av erkjente egenskaper ikke forekommer eller er forbundet med stor usikkerhet).

Godtgjøring av høyt potensiale for funn (§ 4.1.f)

Et områdes eller kulturmiljøets potensiale for funn, må dokumenteres. Vurderingen av et områdes potensiale for funn av kulturminner, må bygge på tilgjengelig informasjon om landskapet, naturforholdene og kulturhistorien på stedet. Denne informasjonen må sammenholdes med kunnskap om hvor man kan vente å finne et gitt kulturminne eller en gitt kulturminnekategori. Ved å kople disse ulike parametrene, kan man si noe om hvor man kan forvente å finne ulike kategorier av kulturminner.

Lokaliseringsfaktorer

Eksempler på informasjon som er viktig for vurdering av potensiale for funn i et område:

Landskapsdata

- Topografi
- Naturtype
- Høyde

Naturdata

- Geologi
- Markslag
- Bonitet

Kulturhistoriske data

- Automatisk freda kulturminne
- Nyere tids kulturminne
- Tradisjon
- Stedsnavn

Gjennom analyser av arkeologiske funn, er det etablert en kunnskap om hvilke faktorer ved landskap, natur og kulturspor som mest sannsynlig må være tilstede for at bestemte kulturminner skal kunne finnes innenfor et område (erkjente lokaliseringsfaktorer).

Dette forutsetter for det første tilgjengelig informasjon om områdets landskaps-, natur- og kulturminnebaserte egenskaper. For det andre må det for aktuelle kulturminnekategorier og kulturminner godtgjøres høyt potensiale for funn ved hjelp av faglig aksepterte lokaliseringsfaktorer. Uttrykket «kategori» benyttes fordi flere typer kulturminner ofte finnes sammen, f.eks kullgroper og jernvinneanlegg.

Utdyping av Potensiale for funn

Potensiale for funn av kulturminner benyttes ofte i forbindelse med prognoser, der sannsynlighet for kulturspor skal anslås i et område uten forutgående feltregistrering. Potensialet vurderes da utfra kjent geografisk og kulturhistorisk informasjon, sammenholdt med erkjente lokaliseringsfaktorer for en gitt kulturminnekategori, kulturmintetype eller kulturmiljø.

Fig.3. Hesthagen sett fra syd. De fargelagte områdene viser husmannsplassen og to av fire kjente gravhauger fra jernalderen. Illustrasjon: Marianne Brockmann. (Kilde: NIKU)

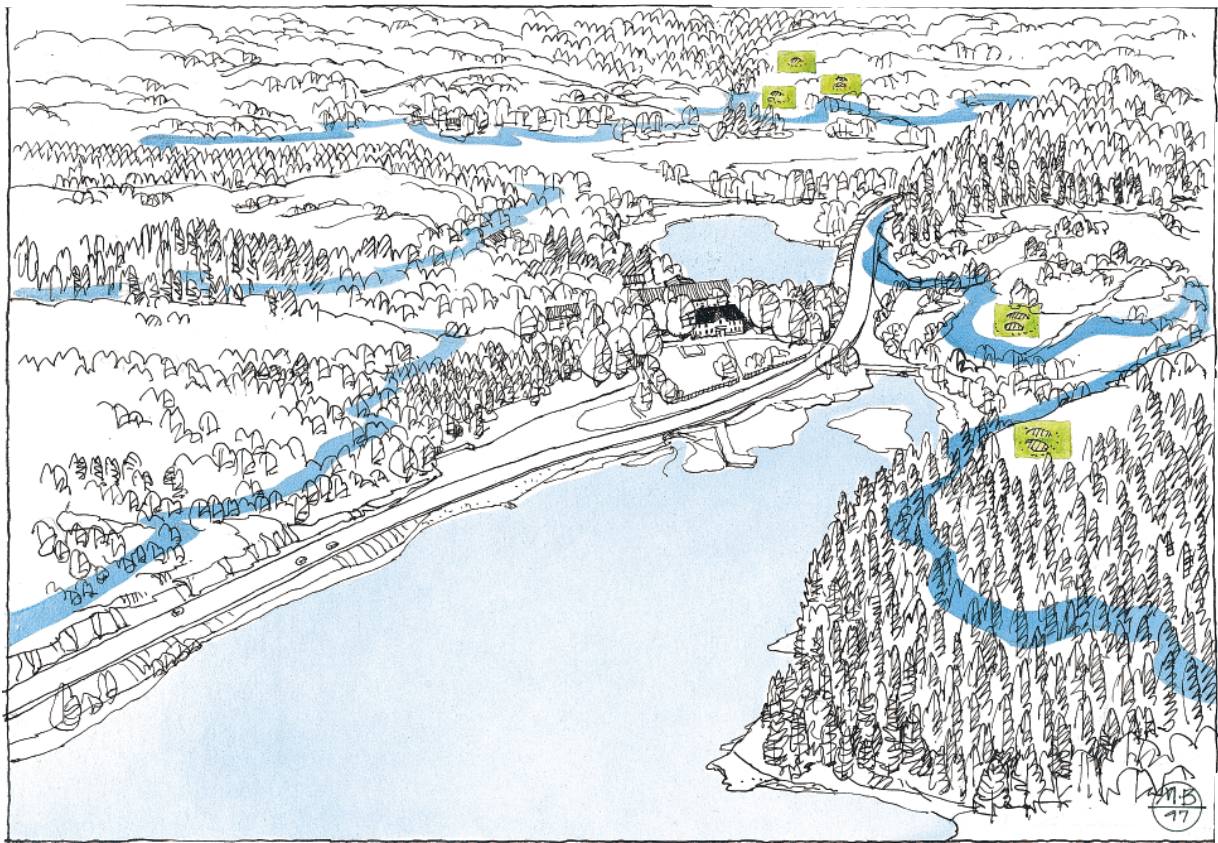

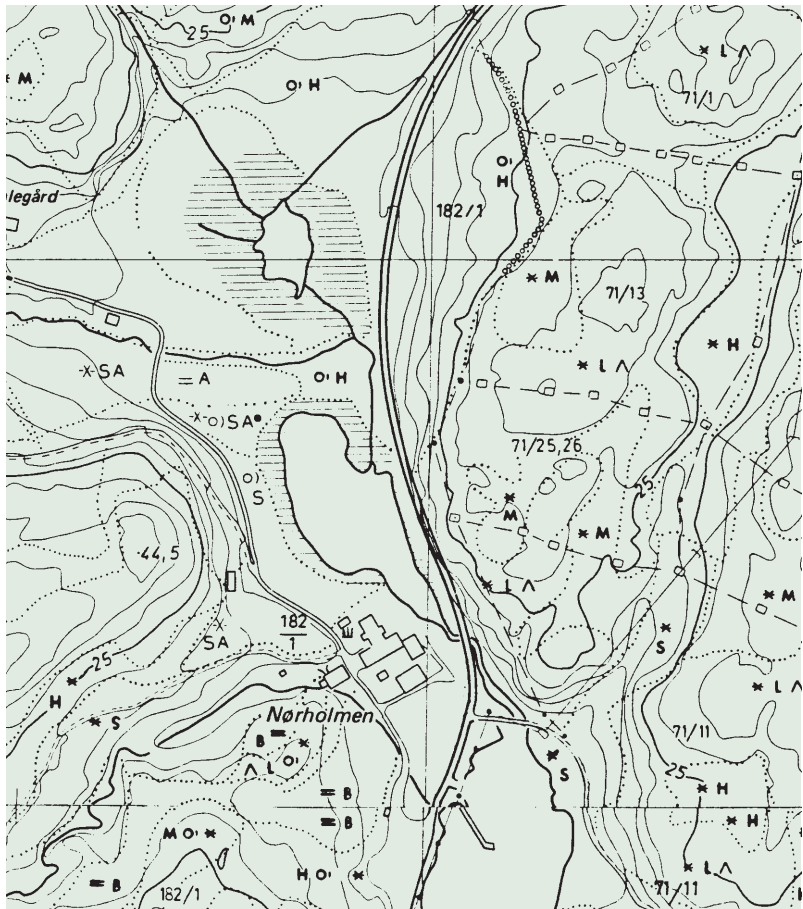
Fig.4. Nørholm sett fra syd. Steinalderens strandlinje vist med blå strek. Grønne områder angir funn av spor etter steinalder etter prøvestikking. Illustrasjon ved Marianne Brockmann '97. Kilde: NIKU

§ 4.1

Eksempel

Område med stort potensiale for funn - Nørholm

Området ligger innerst i en bukt. Strandlinjedateringene viser at havet stod 15 meter høyere enn i dag ved slutten av steinalderen. På knausene som ligger høyere enn dette, finnes mange terrasser med løsmasseavsetninger. Det er kjent flere funn av redskap fra steinalder i nærliggende områder. Området ble vurdert å ha et høyt potensiale for funn. Ved prøvestikking er det funnet spor etter flere steinalderbosetninger, øksehode, pilspiss og flintavslag, hvilket bekrefter prognosene.

Figur 5: Nørholm, Grimstad kommune. (Utsnitt av økonomisk kartverk)

Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet og eventuelt Samisk kulturminneråd har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

FREDETE KULTURMINNER

§ 4.1. g

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Objekter eller områder fredet etter kulturminneloven § 15, § 19 eller § 20, eller skipsfunn nevnt i kulturminneloven § 14;

og

MIDLERTIDIG ELLER FORESLÅTT FREDETE KULTURMINNER

§ 4.1. h

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Objekter eller områder som er midlertidig fredet etter kulturminneloven § 22 nr 4, eller områder som inngår i fredningsforslag kunngjort i medhold av kulturminneloven § 22 nr 1 annet ledd første punktum;

Kulturminneloven**§ 14 Skipsfunn**

Staten har eiendomsrett til mer enn hundre år gamle båter, skipsskrog, tilbehør, last og annet som har vært ombord eller deler av slike ting når det synes klart etter forholdene at det ikke lenger er rimelig mulighet for å finne ut om det er noen eier eller hvem som er eier.

§ 15 Fredning av bygninger, anlegg m.v. fra nyere tid

gir hjemmel for fredning av bygninger, anlegg m.v. eller deler av slike av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Byggverk og anlegg som kan fredes, er bl.a. kulturminner som nevnt i § 4, første ledd, uavhengig av alder, særskilte parker, hageanlegg, alleer mv. og offentlige minnesmerker og andre steder som viktige historiske minner knytter seg til.

Midlertidig fredning gjelder objekter og områder der fylkeskommunen/Samisk kulturminneråd eller Riksantikvaren har gjort vedtak om midlertidig fredning.

§4.1.h omfatter videre objekter og områder der det er igangsatt fredningssak (kulturminneloven §§ 15,19 og 20) og omfatter saker fra det tidspunkt melding om oppstart av arbeidet er kunngjort i medhold av kulturminneloven § 22 nr 1 annet ledd første punktum.

Informasjon fås fra:

Oversikt over objekter og områder fredet etter kulturminneloven § § 15 og 19 finnes i FREDDY (database over fredete bygninger). Databasen er utarbeidet og ajourholdes av Riksantikvaren. Kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og Samisk kulturminneråd vil ha oppdatert oversikt for sitt fylke/ansvarsområde. Dersom det er tvil om et objekt eller områdes fredningsstatus, må fylkeskommunen/Samisk kulturminneråd kontakte Riksantikvaren.

Omfang

Pr desember 1997 er det ikke fattet vedtak om kulturmiljøfredning etter § 20. Det er imidlertid igangsatt fredningssaker og fattet vedtak om midlertidig fredning etter § 20, se nedenfor. Oversikt over fredningsvedtak etter § 20 vil inngå i FREDDY når slike vedtak er fattet.

§ 4.1

§ 19 Fredning av område rundt et fredet kulturminne

gir hjemmel for å frede et område rundt et fredet kulturminne, og rundt skipsfunn som nevnt i § 14 så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet eller for å beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det.

§ 20 Fredning av kulturmiljø

gir hjemmel for å frede et kulturmiljø for å bevare områdets kulturhistoriske verdi. Med kulturmiljø menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng, jf § 2, annet ledd.

§ 22.1 Regler for saksbehandling

Når et arbeid med fredning etter denne lov starter opp, skal det tas kontakt med berørte kommuner for å drøfte avgrensning av området, innhold i fredningsbestemmelser og spørsmål for øvrig av betydning for kommunenes og fylkeskommunens planarbeid.

Fredningsmyndigheten skal kunngjøre en melding, som regel i minst 2 aviser som er alminnelig lest på stedet, der det gjøres rede for det påtenkte fredningstiltaket og de følger det antas å få.

Riksantikvaren fører liste over igangsatte fredningssaker etter §§ 15, 19 og 20 og over midlertidige fredninger. Oversikten oppdateres jevnlig. Fylkeskommunens kulturminnemyndighet eller eventuelt Samisk kulturminneråd har oversikt for sitt fylke/ansvarsområde og sørger for oppdatering.

Kulturminnelovens § 14 gjelder skipsfunn. Sjøfartsmuséene står for forvaltningen av disse og har kunnskaper om lokaliteter. Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet må innhente opplysninger fra sjøfartsmuseene.

Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet og evt. Samisk kulturminneråd har ansvar for å uttale seg om disse kriteriene.

ADMINISTRATIVT FREDETE BYGNINGER

§ 4.1. i

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert innenfor eller kommer i direkte konflikt med:

Bygninger i statens eie som er administrativt fredet, jf Riksantikvarens liste over administrativt fredede bygninger av januar 1997;

Administrativt fredete bygninger i statens eie omfatter også bygninger innenfor etater som er omgjort til statsforetak (SF) og statlige aksjeselskap.

Verneplaner for statens fredningsverdige bygninger

Etter 1981 er det igangsatt verneplanarbeid for å gi statens fredningsverdige bygninger og anlegg et formelt vern. Verneplanene omfatter prestegårder, forsvarets bygninger, fystasjoner, Telenors bygninger og installasjoner og jernbanebygninger. I 1997 er det startet verneplanarbeid for veier og bruer og for kulturminner knyttet til Jernbaneverkets virksomhet.

Staten er eier av et stort antall historiske bygninger og anlegg med nasjonal verneverdi. Kun et fåtall av disse eiendommene har et formelt vern. Statlig eide bygninger og anlegg som i 1920-årene ble vurdert som fredningsverdige p.g.a arkitekturhistorisk eller kulturhistorisk verdi, ble ikke fredet ved lov, men fikk derimot status som administrativt fredet. Det er en forutsetning at de statlige etater skal behandle disse eiendommene som om de er fredet ved lov.

Riksantikvaren har det faglige forvaltningsansvar for statens administrativt fredete eiendommer. Det innebærer at alle arbeider ut over enkelt vedlikehold skal godkjennes av Riksantikvaren på forhånd.

Informasjon fåes fra:

For sivile bygninger inneholder St. meld. nr 10 (1994-1995) «Oversikt over statens eiendommer» den offisielle listen over administrativt fredete bygninger og eiendommer. Oversikten finnes i «Del II Oversikt over statens eiendommer som er ansett som bevaringsverdige, fredete eller verneverdige ordnet etter etatsnummer». Fylkeskommunens kulturminnemyndighet har denne oversikten.

Dersom det oppstår tvil om fredningsstatus, må fylkeskommunen kontakte Riksantikvaren.

Forsvarets bygninger og anlegg

Det gis en oversikt over landets fjorten viktigste festningsverk i Forsvarets eie i St.meld. nr 54 (1992-93). Disse er administrativt fredet. Fylkeskommunens kulturminnemyndighet har denne oversikten.

For øvrige forsvarsanlegg som er administrativt fredet, er det under utarbeiding en nasjonal verneplan i regi av Forsvarets bygningstjeneste, Riksantikvaren og Forsvarsmuseet. Inntil verneplanen er ferdigstilt, må man henvende seg til Riksantikvaren for å innhente opplysninger. Landsverneplanen vil foreligge i 1999.

Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet har ansvaret for å uttale seg til kriteriet.

§ 4.2

Områder og objekter omfattet av nasjonale planer for vern

Generelt

De etterfølgende kriteriene baserer seg i hovedsak på kart og offentlig dokumenter. De fleste av disse vil bli revidert, (se side 1).

Lokalisert i

Tiltaket eller deler av tiltaket planlegges fysisk inne i et område. Under dette kriteriet vil de aktuelle områdene ofte ikke ha juridisk fastsatte grenser.

LANDSPLAN FOR NASJONALPARKER

§ 4.2. a

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

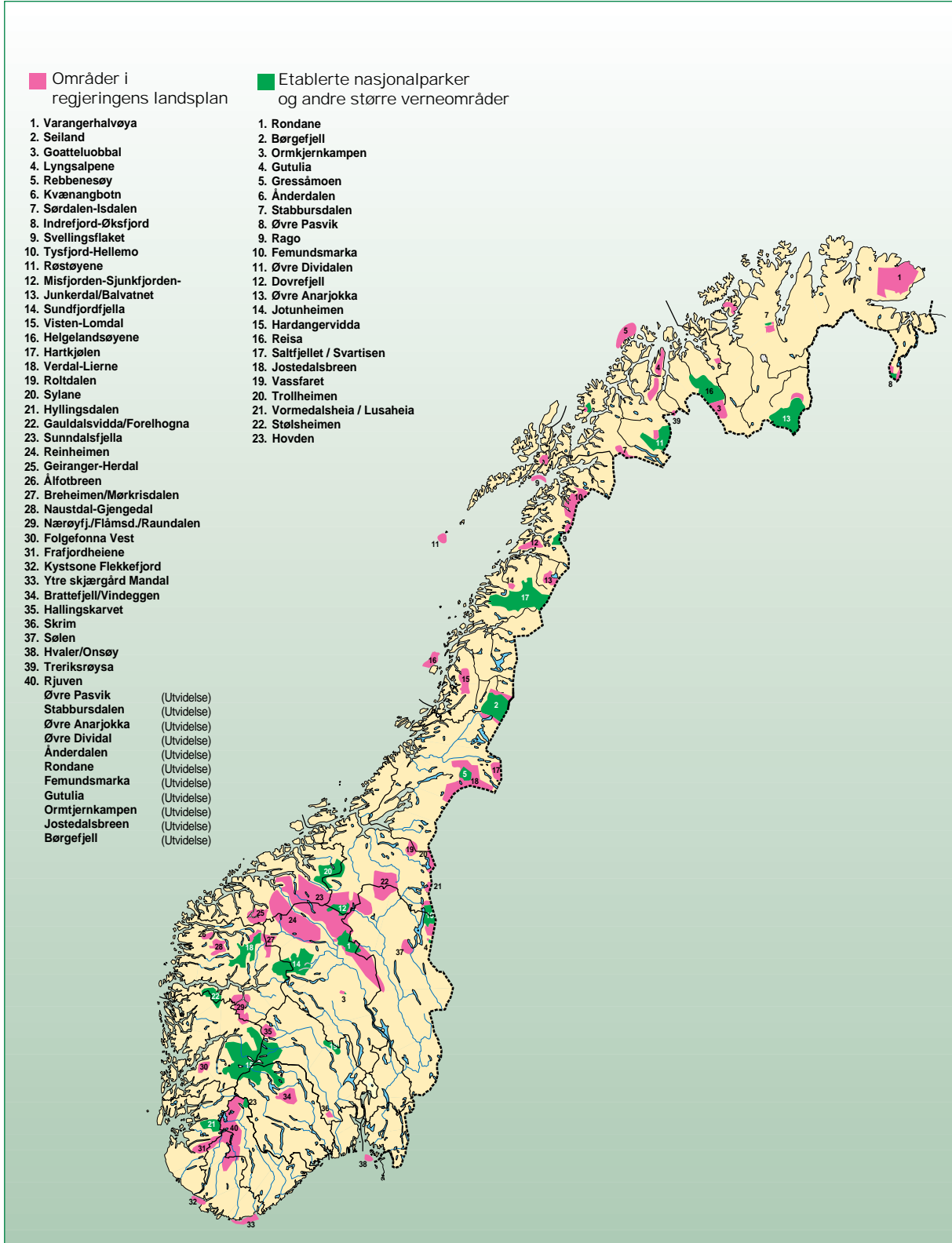
Områder som er foreslått vernet i St. melding nr. 62 (1991-92) «Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder»;

Kriteriet er begrenset til områdene som er behandlet i St. melding nr. 62 (1991-92) og Innst. S. nr. 123 og 12 (1992 - 93). De aktuelle områdene er avmerket på kart som skal ligge til grunn for den videre verneprosess etter naturvernloven. Grensene for disse områdene er i utgangspunktet ikke eksakte. I arbeidet med verneplanene er formålet med prosessen å fastsette grenser og bestemmelser for arealbruken gjennom avveining mellom formålet med vern og øvrige bruksinteresser. Inntil grensene er endelig fastsatt gjennom vedtatt verneplan, vil det være naturlig å forholde seg til de arbeidsgrensene som til en hver tid eksisterer for området. Dette betinger god kontakt mellom fylkesmannen i det aktuelle fylket som administrerer verneplanarbeidet etter naturvernloven og de som berøres av verneplanforslaget.

Informasjon fås fra

Opplysninger om områder som er omfattet av verneplanarbeid finnes i Naturbasen. Data fra denne fås hos fylkesmannens miljøvernavdeling.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

Figur 6: Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder 1.1.1992.

§ 4.2. b

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder mindre enn 3 km fra inngrepsfri sone 1, eller mindre enn 5 km fra villmarkspregede områder, slik det fremgår av kartmateriale utarbeidet etter rapporten om «Inngrepsfrie naturområder i Norge», DN-rapport 1995:6.

Kriteriet bygger på kartleggingen av inngrepsfrie natur-områder i Norge og gir en oversikt over områders avstand til definerte tyngre tekniske inngrep.

Tyngre tekniske inngrep

er fysiske naturinngrep som endrer den opprinnelige naturtilstanden i et område på en slik måte at det gjør det vanskelig eller umulig å bringe den tilbake til "naturlig" tilstand.

Følgende tiltak eller anlegg er definert som grunnlag for kartleggingen i rapporten "inngrepsfrie naturområder i Norge":

- Alle offentlige veger (Europaveger, riks- og fylkesveger og kommunale veger, unntatt tunneler)
- Alle jernbanelinjer, (unntatt tunneler)
- Alle skogsbilveger, anleggsveger og seterveger over 50 m lengde, og som er anlagt med bærelag og evt. topplag
- Alle traktorveger som er bygget med statstilskudd, og Statsskogs tilsvarende vegnett
- Gamle ferdselsveger som nå er opprustet for bruk av traktor og terrenggående biler (f.eks deler av slepene på Hardangervidda)
- Kraftlinjer som fører en spenning på 22kV eller mer
- Magasiner (dvs. hele vannkonturen ved HRV), kraftstasjoner, rørgater, kanaler og dammer, vann som tappes ned via tunnel uten oppdemming
- Regulerte elver eller bekker, inkl. de som tappes via tunnel
- Kanalisering, forbygning og flomverk i forbindelse med vassdrag

Svært mange tiltak er knyttet til veg, f.eks. industri, bebyggelse, jord- og skogbruk, flyplasser, hytteområder, Forsvarets og Telenors anlegg. Ved å registrere de tiltakene eller anleggene som er definert som tyngre tekniske inngrep, og da særlig veger, vil også de fleste av tiltakstypene nevnt foran indirekte bli registrert siden de ofte ligger i tilknytning til veg. Det er derfor ikke gjort egne registreringer av eller tatt hensyn til slike anlegg på annen måte ved framstilling av inngrepsfrie naturområder i denne kartleggingen. Det er likevel en del tyngre enkeltinngrep som ikke ligger ved veg, men som kan ha stor innvirkning på naturforholdene.

Eksempler på slike er:

- Skytefelt, radarstasjoner, kabelbaner, omformere, link- og mobiltelefonstasjoner
- Hytter, støler mv. uten vegforbindelse
- Alpinanlegg, lysløyper, reiselivsbygg, akvakulturanlegg, vassverk, massedeponi eller -uttak, skjellsanduttak og kystverkets anlegg
- Reingjerder, slakteanlegg, mv.

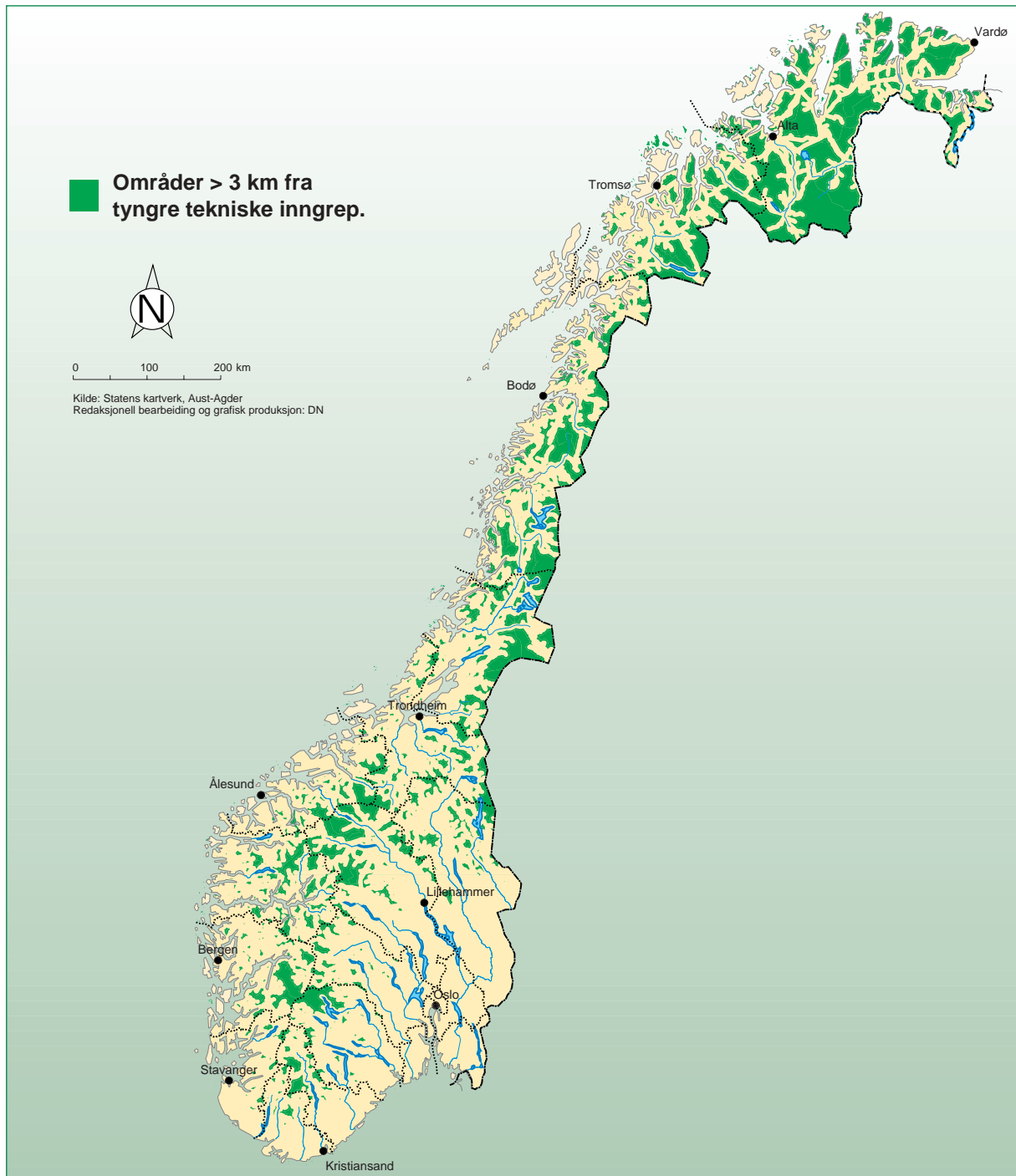

Fig. 7. Oversiktskart over inngrepsfrie områder mer enn 3 km fra tyngre teknisk inngrep (sone 1 og Villmarkspregede områder). Detaljkart i M 1:250 000 finnes hos fylkesmannen.

De inngrepsfrie områdene deles inn i fire soner ut fra arealenes fysiske avstand til ulike tyngre tekniske inngrep;

- Inngrepsnære områder (mindre enn 1 km til nærmeste tyngre tekniske inngrep)
- Inngrepsfri sone 2 (områder som ligger mellom 1 og 3 km fra nærmeste inngrep)
- Inngrepsfri sone 1 (områder med mellom 3 og 5 km fra inngrep)
- Villmarkspregede områder (mer enn 5 km fra tekniske inngrep)

Kriteriet omfatter tiltak som lokaliseres slik at de fører til reduksjon av størrelsen på sone 1 *eller* Villmarkspregede områder. Kartleggingen og soneinndelingen er basert på avstand fra visse typer inngrep. Dette innebærer at reduksjon av sone 1 vil være utslagsgivende fordi de såkalt villmarkspregede områdene ikke vil forekomme uten at det ligger en «buffer» med sone 1 rundt (se fig 8).

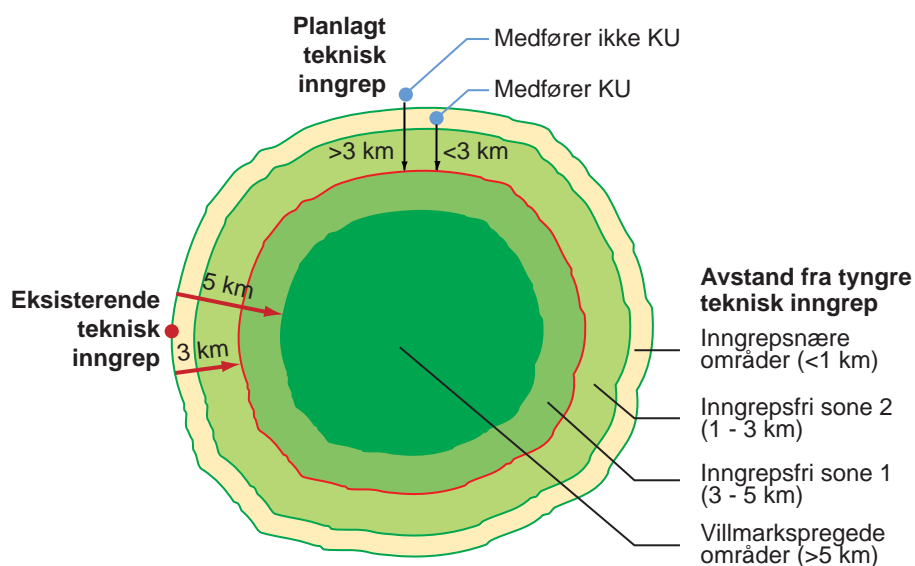

Fig. 8. Skisse som viser hvordan kriteriet slår ut i forhold til sone 1 som ligger 3-5 km fra teknisk inngrep og Villmarkspregede områder som ligger mer enn 5 km fra teknisk inngrep.

Informasjon fåes fra

Inngrepsfrie områder finnes på digitale kart i målestokk 1:250 000. Kartgrunnlaget som kan brukes til å avklare eventuelle konflikter med slike områder, fåes hos fylkesmannens miljøvernnavdeling.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

§ 4.2. c

Tiltak som fremgår av vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i;

Områder som miljøvernmyndighetene kan godtgjøre er leveområdene til direkte truede eller sårbare arter og dersom miljømyndigheten kan godtgjøre at tiltaket kan begrense artenes levetilstand, jf "Rødliste over truede arter i Norge", DN rapport 1992:6

DN rapport 1992:6, «Rødlista», inneholder en oversikt over ulike plante- og dyrearters status nasjonalt og internasjonalt.

Den norske flora- og faunaoversikten er, både med hensyn til arter og geografisk utbredelse, ennå langt fra komplett. I forbindelse med revisjon av «Rødlista» arbeides det med å kartfeste geografiske leveområder til arter som omfattes av lista. Utsjekking av dette kriteriet er derfor avhengig av samarbeid med miljøvernmyndighetene.

Godtgjøre

Miljøvernmyndighetene skal på bakgrunn av eksisterende kunnskap om og /eller vurdering av aktuelle biotopers egnethet godtgjøre at rødlistearter finnes der tiltaket skal gjennomføres. Dette kan skje gjennom direkte funn eller observasjon av den aktuelle arten, eller ved funn av indikatorer, eller informasjon om/vurderinger av biotopen som gjør at man ut fra faglig kunnskap kan si at det dreier seg om et leveområde for rødlistearter.

Leveområder

De territorier eller areal en art trenger for å kunne opprettholde sine ulike livsfunksjoner. Med spesielt vekt på områder av betydning for nærings-tilgang og formering.

Begrense artens levetilstand

På bakgrunn av artenes bruk av det aktuelle leveområdet må det ved bruk av eksisterende kunnskap dokumenteres eller sannsynliggjøres at tiltaket vil berøre vitale deler av leveområdet. I dette inngår det en vurdering av omfanget av inngrepet og hvor vitalt det aktuelle området er for den aktuelle artens bruk av området.

Direkte truede eller sårbare arter

Kriteriet gjelder arter innen kategorien direkte truet eller sårbare som framgår av "Rødlista". Det at en art er direkte truet er definert slik at en art i denne kategorien står i fare for å dø ut/utryddes. Sårbare er de arter som kan gå over i kategorien direkte truet i nær framtid dersom de negative faktorene som truer artens utbredelse fortsetter å virke.

Omfang

Totalt 150 arter regnes som direkte truet. De største gruppene innen denne kategorien er karplanter (30), sopp (48) og moser (24). For pattedyr og fugler er antallet henholdsvis 1 (ulv) og 4 (dverggås, åkerrikse, vandrefalk og sildemåke). I kategorien sårbar er det totalt 279 arter, hovedsakelig plantearter (220) og høyerestående dyrearter (22).

Informasjon fåes fra

Gjennom Naturbasen har fylkesmannens miljøvernavdeling oversikt over registrerte leveområder for arter på «rødlista».

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

VERDIFULLE KULTURLANDSKAP

§ 4.2. d

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder som inngår i rapporten «Verdifulle kulturlandskap i Norge», MD/DN rapport 1994;

Gjennom kartlegging er 104 utvalgte kulturlandskapsområder i Norge prioritert og kartfestet. Kriteriet omfatter kun de prioriterte områdene som framgår av rapporten «Verdifulle kulturlandskap i Norge».

Det pågår kontinuerlige registreringer av kulturlandskap og påfølgende endrede prioriteringer. Arbeidet med registrering og vurdering av verdifulle kulturlandskap gjøres av fylkesmannens miljøvernavdeling.

Kriteriet knyttet til denne forskriften forholder seg til de områdene som framgår av rapport fra «Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av Verdifulle kulturlandskap», DN 1994.

Informasjon fåes fra:

Fylkesmannens miljøvernavdeling, fylkeskommunens kulturminneforvaltning og Samisk kulturminneråd har oversikt over områder som inngår i rapporten i sitt fylke.

Både fylkesmannen som miljøvernmyndighet og fylkeskommunen som kulturminnemyndighet og evt. Samisk kulturminneråd har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

§ 4.2. e

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder som er foreslått vernet i "Riksantikvarens landsplan for vern av faste kulturminner langs kysten", RA rapport 1992:2, eller dersom tiltaket kommer i direkte konflikt med vernets formål;

Planen er fra 1992 og inneholder blant annet en liste over de anleggene som enten er fredet, anbefalt fredet, eller anbefalt vernet etter plan- og bygningsloven. De anleggene som det er igangsatt fredningssak for, eller som er fredet vil også framgå av henholdsvis liste over igangsatte fredninger eller FREDDY (database for fredete bygninger), jf § 4.1 g og h.

Informasjon fåes fra

Fylkeskommunens kulturminneforvaltning har planen og oppdatert liste over forslagene.

Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

§ 4.2. f

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder som er foreslått vernet i "Riksantikvarens verneplan for tekniske og industrielle kulturminner", RA-rapport 1994:23, eller dersom tiltaket kommer i direkte konflikt med vernets formål;

Planen inneholder 31 anlegg. En del av disse anleggene er det igangsatt fredningssak for eller de er vedtatt fredet. Disse omfattes dermed også av liste over igangsatte fredningssaker eller vedtatte fredninger (FREDDY), jf § 4.1. g og h.

Informasjon fåes fra

Fylkeskommunens kulturminneforvaltning har oversikt over områder i sitt fylke som inngår i planen.

Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet har ansvar for å uttale seg om dette kriteriet.

§ 4.3

Viktige friluftsområder og grøntstrukturer i tettbygd strøk

Generelt

Kriteriene omfatter de spesielle områdene som er avsatt, båndlagt eller sikret for nærmere bestemte formål i medhold av plan- og bygningsloven og friluftsløven. Arealbruk i kommuneplan og reguleringsplan som er aktuelle i forhold til kriteriet, er områder for særskilt bruk eller vern på land, i sjø og vassdrag, herunder ferdsels-, fiske-, akvakultur-, natur- og friluftsområder.

Lokalisert i

Tiltaket eller deler av tiltaket planlegges fysisk i et område definert av en fastsatt grense (jf tilsvarende definisjoner side 7 og 22).

FRIOMRÅDER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

§ 4.3. a

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i;

Områder avsatt til friområde eller friluftsområde etter plan- og bygningslovens § 25 nr 4 eller nr 6;

PBL

Reguleringsformål

§ 25 nr 4

Friområder:

«Parker, turveger, leirplasser, anlegg for lek, idrett og sport og områder i sjøen for slik virksomhet»

§ 25 nr 6

Spesialområder

«(..) herunder (..) friluftsområder, naturvernområder, o.l.»

Kriteriet gjelder arealer som gjennom reguleringsplan er regulert til friområder, slik som parker, turveger, leirplasser, anlegg for lek, idrett og sport og områder i sjøen for slik virksomhet. Kriteriet omfatter også arealer som er regulert som spesialområder og som har spesiell funksjon for friluftsliv gjennom at arealet er av betydning for slik aktivitet, eller som adkomst til områder med slik aktivitet. Dette kan være arealer regulert til parkbelte i industriområde, naturvernområder, klimasoner, o.l.

Informasjon fås fra:

Arealoversikt knyttet til dette kriteriet fås hos kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen eller Samisk kulturminneråd. Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

OMRÅDER BÅNDLAGT TIL FRILUFTSFORMÅL

§ 4.3. b

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder båndlagt for friluftsmål alene etter plan- og bygningslovens § 20-4 nr 4 eller avsatt til tilsvarende formål i kombinasjon med natur- eller kulturminnevernformål etter plan- og bygningslovens § 20-4 nr 5;

PBL
Arealdelen i kommuneplanen

§ 20-4 nr 4

Andre områder som er båndlagt eller skal båndlegges for nærmere angitte formål i medhold av denne eller andre lover og områder for Forsvaret.

§ 20-4 nr 5

Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag, herunder ferdsel-, fiske-, akvakultur-, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon med en eller flere av de nevnte brukskategorier.

Båndlagte områder omfatter arealer som er eller skal sikres gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven eller andre lover (eks. naturvern- eller kulturminneloven). Kriteriet gjelder områder som er midlertidig sikret for friluftformål alene, eller i kombinasjon med natur- eller kulturminneformål.

Informasjon fås fra

Oversikt over båndlagte arealer fås hos kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen eller Samisk kulturminneråd.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet og fylkeskommunen evt. Samisk kulturråd som kulturminnemyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

BYMARKER

§ 4.3. c

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder avsatt til markaområder, jf plan- og bygningslovens § 20-4 nr 2;

PBL
Arealdelen i kommuneplanen

§20-4 nr 2

Landbruks-, natur- og friluftsområder.

Blant markaområdene ved våre byer og større tettsteder finner vi landets mest benyttede og viktigste friluftsområder. Samtidig er disse områdene blant de mest sårbare. Beliggenheten gjør bymarkene utsatt for utbyggingspress og en gradvis innsnevring av arealressursene.

Det er viktig å være oppmerksom på at bymarker ofte omfatter arealer i mer enn en kommune jf Osloomarka, Drammensmarka, osv. Kriteriet omfatter arealer som planmessig er avsatt til LNF-områder i kommuneplanens arealdel, men der det er spesielle friluftinteresser. For at det skal være et markaområde slik det forstås i forskriften, må det være fastsatt i godkjent arealdel til kommuneplanen, og avmerket på kartgrunnlaget. I praksis omfatter dette kriteriet pr. i dag bare områder omkring de største byene og tettstedene.

Informasjon fås fra

Oversikt over bymarker fås hos kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen eller Samisk kulturminneråd.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

OFFENTLIG ERVERVEDE FRILUFTSOMRÅDE

§ 4.3. d

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder der det offentlige gjennom erverv av eiendomsrett har sikret området til friluftsmål;

Dette er arealer som er ervervet av det offentlige for å sikre rettigheter for allmennheten.

Informasjon fåes fra

Offentlig sikrede områder framgår av Naturbasen som finnes hos fylkesmannen. Kommunen vil også ha oversikt over slike områder. Opplysninger om denne type rettigheter vil også framgå av grunnboka som finnes hos sorenskriveren.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

FRILUFTSMARK

§ 4.3. e

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder som er lagt ut til friluftsmark etter friluftslovens § 34;

Friluftsloven

§34 Friluftsmark

Med Stortingets samtykke kan Kongen gjøre vedtak om at områder av statens grunn blir lagt ut til friluftsmark.

Kongen gir nærmere regler om allmennhetens rett i område som staten har lagt ut som friluftsmark eller annen måte båndlagt til fordel for friluftslivet.

Etableringen av friluftsmark formaliseres på tilsvarende måte som områder som er vernet ved kongelig resolusjon og vil kun berøre statlig eid grunn.

Informasjon fåes fra

Fylkesmannen eller kommunen vil ha oversikt over denne type arealer/områder.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

§ 4.3. f

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket er foreslått lokalisert i:

Områder i 100 meters-beltet langs vassdrag dersom tiltaket er i strid med bestemmelser til kommuneplanens arealdel gitt i medhold av plan- og bygningslovens § 20-4 annet ledd bokstav f;

§ 4.3

PBL

Arealdelen i kommuneplanen

§20-4 annet ledd bokstav f

Områder langs vassdrag inntil 100 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved gjennomsnittlig flomvannstand

Et tiltak faller inn under bestemmelsene dersom det lokaliseres i eller delvis innenfor 100 meters-beltet. Forutsatt at det i den aktuelle kommune er vedtatt egne utfyllende bestemmelser i henhold til § 20-4, annet ledd, bokstav f.

Informasjon fås fra

Om det er vedtatt bestemmelser for 100-meters-beltet, fås opplysninger om det hos kommunen.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

§ 4.4

Områder omfattet av rikspolitiske retningslinjer (RPR)

Plan- og bygningslov

PBL § 17-1 Rikspolitiske bestemmelser, 1. ledd:
Kongen kan stille opp generelle mål og rammer og gi retningslinjer for den fysiske, økonomiske og sosiale utvikling i fylker og kommuner som skal legges til grunn for planleggingen etter denne lov.

Generelt

§ 4.4 omhandler områder som er avgrenset i RPR for Oslofjorden, områder og verneformål i RPR for verna vassdrag, og utvalgte målsettinger i RPR for areal- og transportplanlegging.

§ 4.4

RPR FOR OSLOFJORDEN

§ 4.4. a

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket;

Er foreslått lokalisert innenfor området avgrenset i pkt. 2.1 i Rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjord-regionen gitt ved Kgl. res. av 9. juli 1993.

Rikspolitiske retningslinjer (RPR) omfatter naturmiljø-, friluftsliv- og kulturminneverdier.

Det geografiske virkeområde («RPR-sonen») som framgår av pkt 2.1 i de rikspolitiske retningslinjene ligger til grunn for vurderingen av om et tiltak kommer i konflikt med kriteriet. Sonen er avgrenset på kart på land, datert juni 1993, vedlegg 1-3 til retningslinjene.

Informasjon fåes fra:

Fylkeskommunen og kommunen har informasjon om nøyaktig geografisk inndeling. Evt. inndeling i kategorier i kommuneplan i samsvar med retningslinjene fåes fra kommunen.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å gi uttalelse til dette kriteriet.

RPR FOR VERNEDE VASSDRAG

§ 4.4. b

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket;

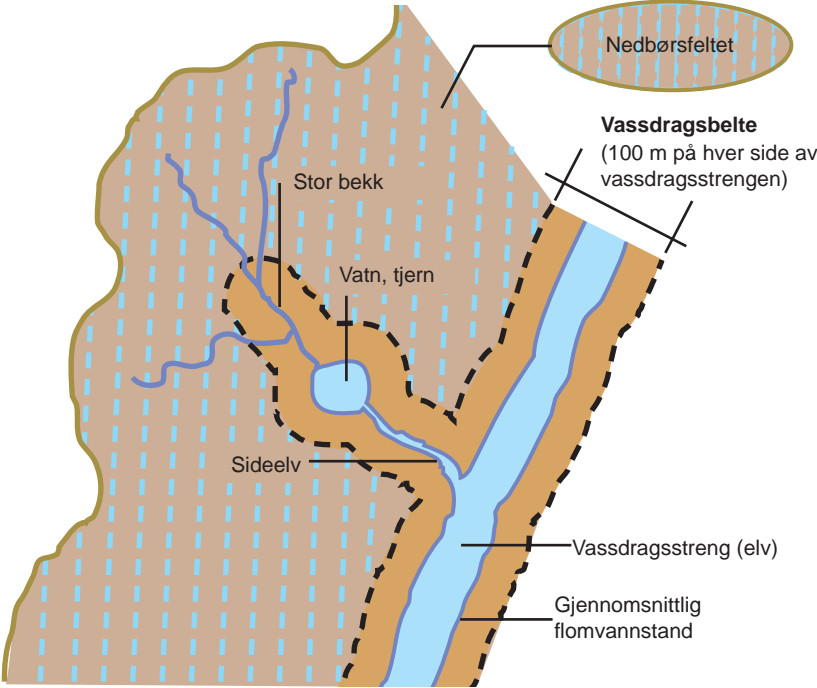
Er foreslått lokalisert innenfor 100 meters bredde langs sidene av vassdragsbeltet for vernede vassdrag, eller er i konflikt med andre deler av nedbørsfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi, jf stortingsvedtak av 6. april 1973, 30. oktober 1980, 19. juni 1986 og 1. april 1993 om Verneplan I-IV om vassdrag og Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag gitt ved kongelig resolusjon av 10. November 1994.

Hensikten med dette kriteriet er at alle tiltak på vedlegg II som er lokalisert i områder innenfor virkeområdet til RPR for vernede vassdrag skal omfattes av KU-plikten. Virkeområdet til RPR er et belte på 100 m på hver side av vannstrengen målt fra midlere flomvannstand. Både hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern i nedbørsfeltet er omfattet av vassdragsvernet, og kriteriet vil derfor også gjelde i et belte på hver side av disse.

I tillegg til vassdragsbeltet, omfatter RPRs virkeområde andre deler av nedbørsfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi. Faglig dokumentasjon av verneverdier i de enkelte vassdrag finner man foreløpig i stortingsproposisjonene, NOUene og i fagrapporter som ble laget i forkant av de fire stortingsvedtakene. Det er differensierte verneverdier for de ulike vassdragene bl.a. også knyttet til de vassdragsnære områdenes verdi for landbruk og reindrift.

Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrags- og energiverk arbeider nå i samarbeid med fylkesmennene med å sammenstille den faglige dokumentasjonen for de enkelte verneobjektene i en veileder for å gjøre dette lettere tilgjengelig for kommuner og andre beslutningstakere.

Kriteriet vil omfatte alle tiltak som er i konflikt med verneverdiene i disse områdene.

Figur 9: Begrepene knyttet til kriteriet om verna vassdrag

Informasjon fåes fra

Kunnskap om verneverdier knytta til verna vassdrag fåes hos Norges vassdrag og energiverks regionkontor, fylkesmannens miljøvernavdeling, kulturminnemyndigheten i fylkeskommunen og Samisk kulturminneråd.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet og kulturminnemyndigheten i fylkeskommunen og evt. Samisk kulturminneråd har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

§ 4.4

RPR FOR AREAL- OG TRANSPORTPLANLEGGING (ATP)

§ 4.4. c

Tiltak som fremgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket;

Er i strid med en eller flere av følgende målsetninger, jf Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging gitt ved Kongelig resolusjon av 20. august 1993:

- i. økt konsentrasjon av boliger og arbeidsplasser i byggesonene og i nærheten av stasjoner og knutepunkter i kollektivtransportsystemet;**
- ii. tilrettelegging for kollektive transportformer i områder der befolkningstettheten kan gi grunnlag for kollektivbetjening;**
- iii. at regionale publikumsrettede offentlige eller private servicetilbud skal lokaliseres ut fra en regional helhetsvurdering og tilpasses eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter;**

Bakgrunnen for dette kriteriet er å sikre at alle tiltak som fremgår av Vedlegg II skal vurderes i forhold til de tre målsetningene i), ii) og iii) i RPR for samordnet areal- og transportplanlegging, for å avgjøre om tiltaket er i strid med målsetningene og dermed omfattes av konsekvensutredningsplikten.

RPR for ATP

Punkt 3.1:

Planleggingen av utbyggingsmønsteret og transportsystemet bør samordnes slik at det legges til rette for en mest mulig effektiv, trygg og miljøvennlig transport, og slik at transportbehovet kan begrenses.

Målsetning i):

økt konsentrasjon av boliger og arbeidsplasser i byggesonene og i nærheten av stasjoner og knutepunkter i kollektivtransportsystemet.

Punkt 3.2:

Det skal legges vekt på å utnytte mulighetene for økt konsentrasjon av utbyggingen i byggesonene i by- og tettstedsområder.

Punkt 3.5:

I regioner eller områder der befolkningstettheten kan gi grunnlag for kollektivbetjening som et miljøvennlig og effektivt transportalternativ, skal det ved utformingen av utbyggingsmønsteret og transportsystemet legges vekt på å tilrettelegge for kollektive transportformer.

Når kapasitetsproblemer i vegsystemet oppstår, skal andre alternativer enn økt vegkapasitet vurderes på lik linje, f.eks. regulering av trafikk, forbedring av kollektivtransporttilbudet.

RPR for ATP

Punkt 3.6

Regionale publikumsrettede offentlige eller private servicetilbud skal lokaliseres ut fra en regional helhetsvurdering tilpasset eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter.

Virksomhet som skaper tungtransport bør lokaliseres i tilknytning til jernbanen, havner og hovedvegnettet.

Dette kriteriet viser spesielt til punktene 3.1, 3.2 og 3.5 i retningslinjene.

Kriteriet (§ 4.4. c. i)) vil i første rekke kunne komme til anvendelse ved forslag om lokalisering av ny utbygging (næringsbebyggelse, boliger, servicetilbud mv.) utenfor eksisterende byer og tettsteder. Det samme gjelder der lokalisering foreslås til områder som ikke har eller vil gi grunnlag for kollektivbetjening som et miljøvennlig og effektivt transportalternativ.

Praktisering av kriteriet vil måtte bero på en skjønnsmessig vurdering av tiltakene i lys av ordlyden og intensjonene i de rikspolitiske retningslinjene. En slik vurdering bør bl.a. ta utgangspunkt i et regionalt perspektiv, jf RPRs punkt 4.1 og 4.2 om samarbeid, beslutningsgrunnlag og ansvar for gjennomføring.

Målsetning ii):

tilrettelegging for kollektive transportformer i områder der befolkningstettheten kan gi grunnlag for kollektivbetjening.

Dette kriteriet viser spesielt til punkt 3.5 i de rikspolitiske retningslinjene. Kriteriet vil i første rekke komme til anvendelse ved planlegging av transporttiltak innenfor eller i tilknytning til by- og tettstedsområder. Eksempelvis vil dette gjelde ved planleggingen av vegtiltak med en investering på mer enn 150 mill. kr der kollektivtransporttiltak og trafikkreguleringer kan være aktuelle alternativer. Vegtiltak som innebærer økt kapasitet er her nevnt spesielt.

Målsetning iii):

at regionale publikumsrettede offentlige eller private servicetilbud skal lokaliseres ut fra en regional helhetsvurdering og tilpasset eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter.

Dette kriteriet er i realiteten likelydende med punkt 3.6, første ledd i de rikspolitiske retningslinjene. Kriteriet antas å være mest relevant i forbindelse med lokalisering av sentre for detaljhandel (kjøpesentre), men kan også omfatte andre typer forretninger, offentlige kontorer, kultur-, helse- og utdanningsinstitusjoner, hoteller m.v.

§ 4.4

§ 4.4

Hensikten med de rikspolitiske retningslinjene og kriteriet ovenfor er bl.a. å styrke grunnlaget for opprettholdelse av varehandelstilbudet og andre tjenestetilbud i eksisterende bysentre og lokalsentre. Etableringen av større eksterne servicetilbud får ofte betydelige og utilsiktede konsekvenser for service- og senterstrukturen innenfor et større område, f.eks. ved at eksisterende bykjerner og lokalsamfunn tappes for tradisjonell handelsvirksomhet. Det kan også føre til økt transportbehov og bilavhengighet samt dårligere tilgjengelighet til slike tilbud for dem som ikke disponerer bil. Retningslinjene legger på denne bakgrunn opp til at lokalisering av denne type virksomhet må skje ut fra en regional helhetsvurdering.

Kriteriet vil normalt ikke komme til anvendelse for tiltak der følgende forutsetninger er tilstede:

- Tiltaket er lokalisert i sentral del av by, tettsted eller bydelssenter.
- Tiltaket er avklart i vedtatt kommuneplan basert på regionale vurderinger og rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging.
- Tiltaket gjelder utsalgssted for særlig plasskrevende varer, eksempelvis biler, byggevarer o.l.

Informasjon fåes fra:

Fylkeskommunen og kommunen vil ha informasjon om eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter mm.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg om kriteriene under § 4.4.c.

§ 4.5

Vesentlig forurensning

Generelt

Forurensningskriteriene er rettet mot virkningene på resipienten, og ikke mot selve utslippet. For tiltak som har utslipp til luft, vann eller jord, eller påfører omgivelsene støy, må tiltakshaver i forhåndsopplysningene gjøre rede for utslipp fra tiltaket, og gi en vurdering av virkningene av utslippet. Dette betyr at for tiltak med utslipp kan det være behov for noen overslagsberegninger for å kunne vurdere om utslippet gir vesentlige negative miljøkonsekvenser, og derved medfører utredningsplikt. Beregningene skal baseres på tilgjengelig kunnskap, og der hvor modeller er etablert og tilgjengelig for tiltakshaver skal disse benyttes.

Det skal vurderes virkninger av tiltaket i hele tiltakets influensområde. Et typisk eksempel er vegtiltak som fører til endrede trafikkstrømmer, og derved til endret forurensningsbilde m.h.t. støy- og luftforurensning også utenfor tiltakets nærmeste naboskap.

Videre vil også forurensning fra ringvirkninger av et tiltak kunne utløse KU. Et eksempel på sistnevnte kan være der et større utbyggingsprosjekt for arbeidsplasser eller besøksintensiv virksomhet medfører stor økning i trafikkstrømmene på tilstøtende vegnett, og der igjen økt støy- og/eller luftforurensning er av en slik art at det berører kriteriene. Dette vil sannsynligvis bare gjelde i unntakstilfeller.

Kriteriene er rettet mot endringer i forurensningsgrad. En skal da ta utgangspunkt i endringer i forhold til et 0-alternativ der prosjektet ikke blir gjennomført, på samme måte som i en eventuell KU-prosess. Virkningene av prosjektet skal vurderes med utgangspunkt i det tidspunkt da prosjektet kan være gjennomført og satt i drift, og sammenligningsgrunnlaget vil være en situasjon der tiltaket ikke er gjennomført, til samme tidspunkt.

I kriteriene for luft- og støyforurensning, hhv. punkt 5a og 5c, brukes begrepet «vesentlig økning i antall personer som utsettes for ...». Personer som i denne sammenheng regnes som utsatt for forurensning er de som er knyttet til boliger, institusjoner, barnehager og skoler, i tiltakets influensområde.

Denne veilederen tar sikte på å konkretisere best mulig hva som kan regnes som «vesentlig», og da med bruk av eksakte

§ 4.5

verdier. Problemfeltet er imidlertid komplekst, og det er ikke mulig å gi eksakte regler som gjelder alle situasjoner. En betydelig grad av skjønn, innenfor rammene som er gitt i denne veilederen, må derfor utvises ved vurderingen av om et kriterium er oppfylt.

LUFTFORURENSNING

§ 4.5. a

Tiltak som framgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket:

Gir vesentlig økning i antall personer som utsettes for luftforurensning utover Statens forurensningstilsyns anbefalte luftkvalitetskriterier eller en økning i luftforurensningen til et nivå som vesentlig overskrider anbefalte luftkvalitetskriterier, jf SFTs rapport TA 848/1992¹

Luftkvalitetskriteriet for svevestøv (PM_{10} og $PM_{2,5}$) ble revidert i 1997, etter at KU-forskriften trådte i kraft. På bakgrunn av ny kunnskap om helseeffekter ved denne typen forurensning har verdien for PM_{10} blitt halvert til $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (midlingstid 24 timer). Dette nye gjeldende luftkvalitetskriteriet for svevestøv er gjengitt i SFTs rapport TA 1499/1997 og det er denne rapporten som legges til grunn i selve KU-prosessen og i den ordinære planbehandlingen. Når det gjelder vurderingen etter § 4 av om et tiltak krever KU, skal imidlertid det gamle luftkvalitetskriteriet på $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (midlingstid 24 timer) brukes. Det vil først være aktuelt å senke denne verdien til $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ved neste revisjon av KU-forskriften. For NO_2 vil nivået som skal legges til grunn ved vurdering av KU-plikt være $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (midlingstid 1 time)

Luftkvalitetskriteriene vil ha særlig relevans til II.2.1-tiltak, dvs. veger. NO_2 og PM_{10} er de komponentene der luftkvalitetskriteriene klart oftest vil bli overskredet.

Selv om bare komponentene NO_2 og PM_{10} drøftes her, vil alle kriterier i TA 848/1992 i prinsippet gjelde i forhold til § 4 i KU-forskriften. TA 848/1992 gir også grenseverdier for O_3 , $PM_{2,5}$, SO_2 , CO, fluorider, bly og PAH. Dersom det for enkelte tiltak skulle være aktuelt med overskridelse av disse komponentene, vil de samme prinsipper som er brukt for NO_2 - og PM_{10} -forurensning kunne brukes.

Det skal utarbeides konsekvensutredning når grenseverdiene for én eller flere komponenter overskrides.

¹ TA 848/1992 er samme dokument som rapport 92:16. Foreligger som kortversjon 955/93

Vesentlig økning i antall personer som utsettes for luftforurensning utover anbefalte luftkvalitetskriterier

En angivelse av hva som er «vesentlig økning i antall personer» vil måtte være skjønnsmessig. I denne sammenheng bør en økning på 400 rammede personer regnes som "vesentlig". Dette antallet må ses på mer som en veiledning enn en absolutt grense, ettersom spesielle forhold rundt det enkelte tiltak kan gjøre forurensningen mer eller mindre alvorlig. Det understrekes at antallet er satt for å gjøre praktiseringen av § 4 enklere og mer forutsigbar, og er spesifikt knyttet til vurdering av vedlegg II-tiltak etter § 4. Det må ikke oppfattes som at 400 personer i andre sammenhenger representerer en grense mellom akseptabelt og uakseptabelt nivå for antall rammet av luftforurensning over luftkvalitetskriteriene.

Med «vesentlig økning» forstås her netto endring i antall personer utsatt for luftforurensning. Det betyr for eksempel at personer som vil få redusert forurensningsnivå som følge av vegomlegging, kommer til fratrekk fra de som vil få økt nivå.

§ 4.5

Første forutsetning for å anslå luftforurensningsvirkninger er at forventet utslipp er kjent. For vegtiltak vil dette bety at forventede trafikk tall på den planlagte vegen, og endrede trafikk tall som følge av vegtiltaket på eksisterende vegnett i influensområdet, må være kjent.

For vurdering av luftforurensning langs den veglenken som planlegges bygd, benyttes metodeark som vist på side 115 i Statens vegvesens håndbok 140. Ved hjelp av dette kan en, ut fra forventede trafikk tall og avstand mellom veg og bebyggelse, vurdere hvor mange personer langs den planlagte vegen som vil bli utsatt for forurensningsnivå over luftkvalitetskriteriene.

Kriteriet skal også vurderes i forhold til forurensningsnivå langs eksisterende veger som vil få endret trafikkbelastning dersom det planlagte vegtiltak gjennomføres. Der hvor tiltakshaver har tilgjengelig VLUFT for eksisterende vegnett, skal denne modellen benyttes. Ved å legge inn de antatte trafikkendringer i VLUFT, vil en enkelt få frem endringer i antall personer utsatt for luftforurensning over luftkvalitetskriteriene langs eksisterende vegnett.

Dersom det planlegges kapasitetsutvidende veganlegg i områder hvor forurensningsnivået allerede er høyt, er det stor fare for at vegen vil gi «økning i luftforurensningen til et nivå som vesentlig overskrider anbefalte luftkvalitetskriterier». Dersom det samtidig er etablert en arealmodell for luftforurensning (for eksempel AirQUIS) for dette området, anbefales det at denne modellen brukes til å vurdere om vegtiltaket medfører økte nivåer av luftforurensning. Arealmodellene gir imidlertid beregninger på bakgrunnsnivå, og ikke på virkninger langs de enkelte gater.

Når modellverktøy benyttes, skal beregningene baseres på «worst case»-episoder, der utslippene er høye og spredningsforholdene dårlige.

For andre typer tiltak må tiltakshaver finne frem til egnet fremgangsmåte for å beskrive den type utslipp som tiltaket vil få.

Økning i luftforurensningen til et nivå som vesentlig overskrider anbefalte luftkvalitetskriterier

Dersom det ventes nivåer vesentlig utover luftkvalitetskriteriene, vil denne delen av kriteriet komme til anvendelse. Utredningsplikt kan da utløses også dersom færre enn 400 personer rammes.

Omfang, rammede personer	Økning i PM ₁₀ -kons.	Økning i NO ₂ -kons.
> 100 personer	40 µg/m ³	60 µg/m ³
> 200 personer	20 µg/m ³	30 µg/m ³
> 400 personer	10 µg/m ³	15 µg/m ³

Økning i hhv. PM₁₀- og NO₂-konsentrasjon som kvalifiserer for at kriteriet «økning i luftforurensningen til et nivå som vesentlig overskrider anbefalte luftkvalitetskriterier» er oppfylt.

Tabellen brukes slik:

Med «vesentlig overskridelse» forstås at forurensningen, etter at tiltaket er gjennomført, vil nå et nivå som tilsvarer luftkvalitetskriteriet pluss økningsverdien etter tabellen.

For eksempel vil dette for PM₁₀ bety (70 µg/m³ + 40 µg/m³) = 110 µg/m³ når over 100 personer er rammet. I tillegg må selve tiltakets bidrag til forurensningen minst tilsvare verdiene angitt som «økning» i tabellen.

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

VANNFORURENSNING

§ 4.5. b

Tiltak som framgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket:

Medfører at vannkvaliteten endres fra en tilstandsklasse til en annen, eller medfører at vannkvaliteten reduseres i en vannforekomst hvor eksisterende tilstandsklasse er «dårlig» eller «meget dårlig», jf Statens forurensningstilsyns veiledere TA 905/92 for ferskvann og TA 922/93 for fjorder og kystvann.

Vurderingene gjelder alle typer utslipp til vann, og alle tiltak som vil påvirke forurensningsgraden i vannforekomster (elver, innsjøer, marine områder). Utredningsplikten kan også inntreffe som følge av mer indirekte virkninger av tiltaket,

som for eksempel fortynningsendringer grunnet vassdragsreguleringer, eller utslipp som skyldes graving m.m. i forurenset jordsmonn.

For grenseverdier vises det til publikasjonene som er nevnt i forskriftsteksten, hvor tilstandsklassen er tallfestet. Endring i tilstandsklasse for en vannforekomst skjer når en parameter overskrider grenseverdiene som er gitt for de enkelte tilstandsklasser. Dersom det ventes overskridelse for en parameter som for den aktuelle resipienten ikke er kritisk m.h.t. endring i tilstandsklasse, behøver ikke denne overskridelsen uten videre utløse utredningsplikt. En parameter kan anses "ikke kritisk" dersom andre parametre i langt sterkere grad bestemmer hvilken tilstandsklasse vannforekomsten er i for hver av virkningstypene næringsalter, organiske stoffer, miljøgifter eller partikler.

§ 4.5

For eksempel:

Dersom en vannforekomst er klassifisert i klasse III for næringsalter p.g.a. høy fosforkonsentrasjon, vil ikke en økning av nitrogenkonsentrasjonen som tilsvarer endring fra klasse I til klasse II medføre at denne delen av kriteriet komme til anvendelse.

Ut fra utslippstype og dagens tilstand i resipienten vil det stort sett gi seg selv hvilke parametre som må vurderes nærmere m.h.t. vurdering av utredningsplikt. Klassifiseringssystemet har kommet i revidert utgave i 1997. Inntil KU-forskriften evt. blir revidert, skal grenseverdiene i veilederne TA 905/92 og TA 922/93 benyttes.

Det angis her ikke grenser for hvor stor en vannforekomst må være for at forurensning av denne må vurderes etter § 4 - 5b. Ansvarlig myndighet foretar denne vurderingen, ut fra resipientens størrelse og hvilken betydning den har for ulike brukerinteresser.

Informasjon fås fra

For vedlegg II-tiltak som vil gi utslipp til vann, eller på annen måte vil kunne påvirke vannkvaliteten i en vannforekomst, må tiltakshaver synliggjøre utslippets størrelse. Opplysninger om resipienten vil stort sett finnes hos miljømyndighet og/eller kommunen, og det er disse myndighetene som har ansvaret for å foreta vurderingen av om kriteriet blir berørt (for eksempel forurensningen gir endring av tilstandsklasse).

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

§ 4.5. c

Tiltak som framgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket:

Gir vesentlig økning i antall personer som utsettes for støy utover grensene som gjelder for hhv. vegstøy, flystøy og industristøy, eller som gir vesentlig økning i støynivå for personer som i dag utsettes for støynivåer utover de nevnte grenseverdier, jf hhv. Miljøverndepartementets rundskriv T-8/79 om vegtrafikkstøy, T-22/84 om flystøy og av juni 1975 om industristøy

Kriteriet viser til retningslinjer som omhandler vegtrafikk-, fly-, og industristøy, men gjelder allikevel støy fra alle typer tiltak etter Vedlegg II. For jernbaner o.l. er det vanlig praksis å legge retningslinjene for vegtrafikkstøy til grunn. For kilder av mer stasjonær art, dvs. alle tiltak under II.1 i Vedlegg II, pluss havneanlegg, avfallsanlegg etc. benyttes retningslinjene for industristøy.

Vesentlig økning i antall personer: > 200 personer

Ved en økning på 200 personer som vil bli rammet av overskridelse av støykriteriene bør dette regnes som "vesentlig økning". Tilsvarende som for luftforurensning presiseres det at dette er et veiledende tall, og at antallet 200 kun er knyttet til vurderinger av vedlegg II-tiltak etter § 4.

Med «vesentlig økning» forstås her netto endring i antall personer utsatt for støy over grenseverdiene. Det betyr for eksempel at personer som vil få redusert støynivå som følge av vegomlegging, kommer til fratregg fra de som vil få økt nivå.

Vesentlig økning i støynivå: > 5 dBA

Med «vesentlig økning i støynivå», forstås her en økning i støynivå på minst 5 dB(A) for over 200 personer og 10 dB(A) for over 100 personer. Til sammenligning tilsvarer en økning på 3 dB(A) en dobling av lydenergien, som igjen tilsvarer lydnivået fra en dobling av virksomheten på et område, for eksempel uttrykt som dobling av årsgøgntrafikken på en veg eller en økning fra en til to like lydkilder på et industriområde.

For støy kan det være spesiell grunn til å peke på at det er virkningene i tiltakets driftsfase som kan utløse utredningsplikt, ikke virkninger i anleggsfasen.

For tiltak som kan gi støy av betydning, må tiltakshaver gjennom forhåndsopplysningene grovt kunne angi antall mennesker som ventes å bli utsatt for støynivå over grenseverdiene, og/eller økning i støynivå for personer som allerede er utsatt for støynivå over grenseverdiene.

Grenseverdier for vegtrafikkstøy,

beregnet utendørs ekvivalent støynivå ved fasade

Boliger	55 dBA
Helseinstitusjoner, skoler, barnehager	50 dBA

For vurdering av støy langs den veglenken som planlegges bygd, benyttes metodeark som vist på side 104 i Statens vegvesens håndbok 140, del IIa. Ved hjelp av dette kan en, utfra forventede trafikk tall og avstand mellom veg og bebyggelse, relativt raskt få en grov oversikt over hvor mange personer langs den planlagte vegen som vil bli utsatt for støynivå over grenseverdiene.

Et vegtiltak vil som oftest også gi endrede trafikk tall langs eksisterende vegnett, og derved endrede støyforhold. For store deler av det eksisterende vegnettet er modellen VSTØY etablert, som er et verktøy for å beregne vegens støybelastning på omgivelsene. Der hvor et vegtiltak gir endrede trafikk tall på eksisterende veger, og tiltakshaver har VSTØY tilgjengelig for disse vegene, benyttes denne modellen. Ved å kjøre VSTØY med og uten det aktuelle vegtiltaket, får en fram tiltakets nettovirkning m.h.t. støy langs det eksisterende vegnettet.

Under oppstart av et flyplassprosjekt må det forventes å foreligge tall om forventet trafikk, flytype og flytraséer. Dette er nødvendige inngangsdata for å beregne virkningen av flystøy. Tiltakshaver for flyplassprosjekter i den størrelsesorden som kommer inn under Vedlegg II vil i all hovedsak være Luftfartsverket eller Forsvaret.

Ved vurdering av flystøy etter §4 tas det utgangspunkt i grenseverdiene som gjelder for retningslinjenes støysone I. For et nytt flyplassprosjekt vil spørsmålet om utredningsplikt da besvares ved å beregne flystøysone I (grovt), og telle opp antall beboere innenfor.

Grenseverdier for flystøysone I,	
jf Retningslinjer om arealbruk i flystøysoner ved planer etter bygningsloven.	
Ekvivalent støynivå (EFN)	55 dBA
Maksimalt støynivå (MFN)	85 dBA

Utvidelser av flyplasser som kommer inn under tiltakstype II.6 kan ha flere forskjellige karakterer. I motsetning til nye flyplassprosjekter vil også delkriteriet «vesentlig økning i støynivå ...» kunne være aktuelt, dersom det har vært støyproblemer ved eksisterende flyplass. Utvidelser som skal legge til rette for økt trafikk, nye flytyper, nye flytraséer eller omlegging til vesentlig mer trafikk nattetid, kan ha vesentlig innvirkning på støynivået. Det forutsettes i slike tilfelle at det foreligger støymodell for aktivitetene ved eksisterende flyplass, og at virkningen av endret trafikk kan legges inn i modellen.

§ 4.5

Tiltakshaver må ha beregninger for lydemisjonen fra tiltaket for at støykriteriet skal kunne vurderes. Grunnlag for å beregne støyemisjonen kan dels være kjent støy nivå fra maskineri som skal benyttes, dels kan det benyttes sammenligning med målinger fra tilsvarende anlegg som allerede er bygget.

M.h.t. støy nivå for utsatte personer kan man som en tommelfingerregel regne en støyreduksjon på 6 dBA ved doubling av avstanden til støykilden, når støyen kommer fra stasjonære kilder. Dette vil imidlertid være svært avhengig av terreng og overflate mellom støykilde og mottaker. Ved større usikkerhet om støykriteriet er oppfylt kan det benyttes kart med støykoter, eller benyttes andre modeller for å fremskaffe data om antall rammede personer.

Retningslinjene for industristøy har ulike grenseverdier for ulike tidspunkter; dagtid, kvelds- og helgetid og nattetid. Ulike typer industri kan ha svært forskjellig døgnvariasjon m.h.t. støy. For industristøy må en derfor ta med i vurderingen til hvilke tider støyen ventes å komme.

Grenseverdiene for industristøy tar utgangspunkt i ekvivalent støy nivå mens aktivitet foregår. Støy nivået må derfor beregnes til ekvivalent nivå for den tiden anlegget er i full drift, og skal ikke midles som døgn ekvivalent nivå. All støy knyttet til virksomheten skal regnes med, også transport på området hvor tiltaket ligger.

Grenseverdier for industristøy, beregnet utendørs ved fasade, jf TA 506.			
	Dag kl. 06-18	Kveld kl. 18-22, og søn-/helligdager	Natt, kl. 22-06
Boliger, skolelokaler	50 dBA	45 dBA	40 dBA
Hyttebebyggelse, sykehus/sykehjem	40 dBA	35 dBA	35 dBA

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

§ 4.5. d

Tiltak som framgår av Vedlegg II skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket:

Forurenses grunnen slik at fremtidig arealbruk i vesentlig grad begrenses, jf Statens forurensningstilsyns rapport TA 1145/94 eller begrenses nåværende eller fremtidig utnytting av vesentlige grunnvannsressurser

Det går fram av kriteriet at tiltaket skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket forurenses grunnen slik at fremtidig arealbruk i vesentlig grad begrenses eller begrenses nåværende eller fremtidig utnytting av vesentlige grunnvannsressurser. Dette gjelder tiltak som medfører fare for grunnforurensning. Opprydning i forurenset grunn omfattes ikke av kriteriet.

For å vurdere grunnforurensning er det avgjørende å få god oversikt over den enkelte situasjon. Når en vurderer om grunnforurensning vil begrense fremtidig arealbruk, bør dette baseres på gjeldende norske normer for forurenset jord samt en risikovurdering dersom forurensningen vil ligge over normene. Det er kun utarbeidet foreløpige norske normer for forurenset jord knyttet til mest følsom arealbruk. Det vises til SFTs rapport TA 1145/94, «*Håndtering av grunnforurensningsaker. Foreløpig saksbehandlings-veileder*», hvor vurdering av arealbrukskonflikter og konflikter med utnyttbare grunnvannsressurser er nærmere omtalt.

Hvorvidt grunnvannsressursen er vesentlig og utnyttbar til drikkevann, jordbruksvanning, eller industriformål, avhenger av kapasitet (mengden vann som effektivt kan tas ut), generell vannkvalitet og av annen arealbruk som truer eller påvirker grunnvannskvaliteten. Det vises til SFTs veileder TA 905/92 for klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann. Myndighetene har ansvar for å påvise at grunnvannsførekosten har eller kan få vesentlig betydning.

For tiltak som har utslipp som kan gi grunnforurensning, bør tiltakshaver gi følgende informasjon i forhåndsopplysningene:

- Karakterisering av grunnforurensningen med hensyn til innhold av miljøgifter og potensiale for spredning.
- Mulige konsekvenser m.o.t. fremtidig arealbruk og grunnvannsressurser

Fylkesmannen som miljøvernmyndighet har ansvar for å uttale seg til dette kriteriet.

SJEKKLISTE FOR TILTAKSHAVERE

Det er utarbeidet en sjekklister (side 49 og 50) for tiltak som faller inn under grenseverdiene i vedlegg II og følgelig skal vurderes etter §4. Dersom denne sjekklister blir utfylt av hver enkelt aktør, vil den kunne fungere som en rask kortfattet oppsummering av basis for vurderingene til de enkelte parter som har vært involvert. Vi foreslår at tiltakshaver kopierer denne sjekklister, fyller ut første kolonne og lar lister følge saken videre til ansvarlig myndighet som fyller ut neste kolonne før saken sendes videre, osv. Opplysningene i hver rubrikk vil pga plassmangel måtte bli kortfattet. Sjekklister vil dersom den fylles ut riktig kunne fungere tidsbesparende, men det betinger at en søker unngå bare ja/nei-svar. Det vil for eksempel si at en for de kriteriene der lokalisering er kritisk prøver å angi evt. avstand til relevante områder, navn på slike områder, osv. for å vise at forholdet er vurdert. Bli plass for knapp; - benytt merknadsrubrikken på siste side.

<h1>Sjekkliste</h1> <p>For vurdering av tiltak som faller inn under vedlegg II</p>	<p>FAKTA</p> <p>Tiltakshaver : _____</p> <p>Tiltakstype (jf. Vedl II): _____</p> <p>Opplysninger (lokalisering, kostnad, areal, lengde, utslipp, ol): _____</p> <p><small>*MVA: Fylkesmannens miljøvernavdeling. FK: Fylkeskommunal kulturminnemyndighet, SKR: Samisk kulturminneråd</small></p>					
	<p>Kriteriet i forskriftens § 4</p>	<p>Tiltakshavers vurdering (lokalisering i forhold til (Kjent kunnskap)</p>	<p>Ansvarlig myndighet 1. vurdering</p>	<p>Regional miljøvernmyndighet</p> <p>MVA* FK* SKR*</p>		
<p>§ 4.1 Områder og objekter som er vernet</p>						
a) Vern etter PBL						
b) Vern etter naturvernloven						
c) Vern etter viltloven						
d) Vern etter lakse- og innlandsfiskloven						
e) kjente automatisk fredete kulturminner						
f) Potensiale for automatisk fredete kulturminner						
g) Fredete kulturminner eller skipsfunn						
h) Midlertidig eller foreslått fredete kulturminner						
i) Adm. fredete bygninger						
<p>§ 4.2 Områder og objekter omfattet av nasjonale planer for vern</p>						
a) Landsplan for nasjonalparker						
b) Inngrepsfrie naturområder						
c) Røddlistearter						
d) Verdifulle kulturlandskap						
e) Kulturminner langs kysten						
f) Tekniske kulturminner						
<p>§ 4.3 Friluftsområder og grøntstruktur</p>						
a) Friområder etter PBL						
b) Båndlagte områder til friluftsmål						
c) Bymarker						
d) Off. friluftsområder						
e) Friluftsmark						
f) 100m beltet langs vassdrag						
<p>§ 4.4 Områder omfattet av RPR</p>						
a) RPR for Oslofjorden						
b) RPR for vernede vassdrag						
c) RPR for ATP						
• lokalisering av boliger og arbeidsplasser i byggesonene nær transportknutepunkt						
• tilrettelegging for kollektiv transport						
• lokalisering av publikumsretta servicenæring						

Kriteriet i forskriftens § 4	Tiltakshavers vurdering (lokalisering i forhold til) (Kjent kunnskap)	Ansvarlig myndighet 1. vurdering	Regional miljøvernmyndighet			Ansvarlig myndighet Endelig vurd.
			MVA*	FK*	SKR*	
§ 4.5 Vesentlig forurensning						
a) Luftforurensning						
b) Vannforurensning						
c) Støy						
d) Grunnforurensning						
Konklusjon (KU/ikke KU)						

Merknader:

Blank

Blank